

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre . . . 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések:
= Megállapodás szerint. =

Nyilttér soronként 1 K.

Kéziratokat
nem küldünk vissza

Aratnak.

A gazdasági év legfontosabb eseménye az aratás. Minden országban, ahol földet művelnek, évről-évre érdeklődéssel néznek az aratás eredménye elé, de ez talán sehol sem oly nagy jelentőségű, mint Magyarországon. A nyugoti államokban csak a kenyér függ az aratástól. nálunk az ország egész jóléte, a szegény ember existenciája, a jobb módú megelégedettsége. Minden gazdasági ág fellendülése, vagy hátramaradása az aratás eredményéhez fűződik. Ipar, kereskedelem, a munkás sorsa, a tőkepénzes jövedelme ott alakul ki a mezőkön, ahol a magyar nép a rendet vágja, a kévét köti.

Ezért sírjuk el évről-évre panaszainkat, hogy gazdasági életünk egyoldaluan fejlődött s néhány héttől, az időjárás személyeitől függünk mindnyájan; ezért sürgeti a közvélemény az iparfejlesztést, amely a gabona termelést redukálná s az ipari növények felé terelné a gazdákat; ezért alakult ki a külön vámterület mellett az általános hangulat, mert az önálló berendezkedéstől várja mindenki a felszabadulást az egyoldalú gazdasági rendszer nyomása alól.

Az idén egy okkal több járult ahoz, hogy illetékes helyen gondolkozzanak gazdasági életünk reformjáról. Nem csak a világverseny, a tőke tulsulya és a spekuláció nyomja a magyar gazdát, hanem belső ellenség is: az agrársocializmus, amelynek tanaival lelkiismeretlen gazemberek megmérgezték a magyar munkások lelkét. Az idén az arató sztrájk még csak szűk területre szorítkozott, de már a szervezett socialista tábor mindenütt hinti a konkolyt, terjeszti a maszlagot. Nagy veszedelem ez, amelyet csak azzal lehet ellensúlyozni, ha a nép jólétét és a föld jövedelmét emeljük; ha azt a hazátlan elemet, amely nem a békés fejlődés, hanem a rombolás hirdetője, nem engedjük tekintélyé nőni a nép előtt; ha lesz iparunk, ahol a földművelő nép része kenyert talál; ha a földjáradék

olyan magasra emelkedik, hogy abból a munkásoknak sorsa mindig biztosítható lesz.

Magyarország gazdaságilag csak gyarmat, mert az élet úgy alakult, hogy az ősi gazdálkodási mód nem tudja eltartani a népet. Ezért van talaja a socialista apostoloknak a földművelők között is. A régi gazdálkodási módok kudarcot vallottak s az élet kényszeríti az országot, hogy más utakon keressen boldogulást. Önállósítani kell magunkat feltétlenül, hogy a belső fogyasztás emelkedésével biztosíthassuk a föld jövedelmét s a munkások millióinak keresetét.

Az iparfejlesztés viheti csak helyes utra gazdasági életünket, mert az ipar fogja a földművelést intenzívvé tenni s a fogyasztást emelni. Oly értelemben, mint a nyugoti nagy államok, Magyarország iparállam soha sem lesz. Iparával és kereskedelmével a világpiacon iránytadó tényezővé aligha válhat valaha. Magyarország népének jelleménél és földrajzi fekvésénél fogva arra van utalva, hogy fennállásának, gazdasági jólétének alapját a földművelésben keresse, de a föld csak úgy lehet biztos és fokozódó jövedelem forrása, ha támogatja az ipar, amely feldolgozza a nyersterményeket és a nemzet jövedelmét a földnek és magyar munkásnak leköti. Afölött vitatkozni sem lehet, hogy az iparfejlesztésnek Magyarországon csak az lehet a helyes módja, amely a földművelési érdekekkel megegyező.

Első sorban oly iparágak meghonosítása felelhet meg Magyarország érdekeinek, amelyek a földműveléssel minél szorosabb összefüggésben vannak. Végeredményében minden iparág fellendülése hasznot jelent, de sokkal többet ér a földművelő Magyarországnak egy szövőgyár, amely kenderünket feldolgozza, mint egy óragyár, amely Schweizből hozott alkatrészeket külföldi munkásokkal itt összeállíttatja s első sorban legtöbbit ér a kisipar megerősödése, amely a népből keletkezik, azzal közvetlen összeköttetésben van.

Hosszu évtizedekig tartó és céltudatos

nemzeti munkára van szükség, amíg odáig érünk, hogy a magyar föld jövedelme nem fog kizárólag a buza sorsától függni és nem szorulunk többé arra, hogy buzát szállítsunk Ausztriának, mert elfogyaszthatjuk magunk. Ebből a munkából ki kell venni a részét mindenkinek, meg kell hoznia az áldozatokat minden tényezőnek, legelső sorban az óriás latifundiumok tulajdonosainak. A nagy birtokokon ezer és ezer munkás kereste meg eddig is kenyerét, fontos nemzeti érdek, hogy a jövőben is megkereshesse. Ezt az érdeket nem szabad alárendelni az önzésnek, mert az elégedetlenség Bokányiék táborába hajtja a népet.

Nem véletlen szerencse az, hogy Zala vármegyében hire-hamva sem volt az arató sztrájk. Nálunk nem divat az a gazdálkodás, amely az arató keresetét a minimumra igyekszik lenyomni. Kisebb birtokokon a munkás sorsa mindig jobb, mint a nagy latifundiumokon. De az arató nép nálunk nem is verődik oly nagy tömegekben össze, mint ahol a sztrájkok kitörték.

De nem bizonyos az, hogy jövőre hozánk is nem látogatnak-e el a báránybörbe bujt farkasok, nem láthatjuk előre, hogy nem teszi-e tönkre az egész ország egy évi termését az a banda, amely nem törődik országok és milliók sorsával, csak humanisztikus jelszavakba burkolt ürült utópiák után fut.

Ez ellen a veszedelem ellen védekezni kell. De a csendőr szuronya nem oltalom. Az iskola, a néppel való foglalkozás, humánus bánásmód és főként helyes irányú gazdasági politika biztosíthatják a békét, a föld jövedelmét s a munkás tisztességes bérét.

Felhívás Zalavármegye Közönségéhez!

Ez évi május hóban tartott értekezlet kimondotta, hogy feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a szövetkezett ellenzék megyénkben is megalakuljon.

Nehéz, válságos időket élünk, a burkolt abszolutizmust a nyílt abszolutizmus vál-

A radio-activ

Schmidthauer-féle ==

Igmándi

keserűviz, reggel fél pohárral használva,

jelenleg a legjobb természetes gyomor-, bél- és vértisztító, mint ivó kúra **Karlsbadi** és **Marienbadi** gyógy-

mód meglepően gyors és sikeres helyettesítője. **Az első magyar ásványviz, amelyben RADIUM fedezettetett fel. Gyógyereje rendkívüli.** — Kapható kis és nagy üvegekben.

Főszétküldés a forrástulajdonos: **Schmidthauer Lajos** gyógyszerésznél **Komáromban.**

Mai számunk 12 oldal.

totta fel. A képviselőház a törvény ellenére elnapolva van és így újra a vármegyékre hárul a feladat, hogy ezer éves alkotmányunkat megvédjék s imádott hazánknak megtartsák azokat a jogokat, a melyeket őseinktől örököltünk, s a melyeknek csorbítatlanul való átadása utódainknak szent kötelességünk.

Itt az idő, midőn a nehéz küzdelemben minden hazáját szerető magyarnak ki kell venni részét, hogy visszaszerezhesse mindazt, mi hazánkat Isten és ember törvényei szerint megilleti.

A törvényhatósági bizottsági tagok, vármegyei tisztviselők az értekezlet megbízásából fel lettek szólítva, hogy a »Szövetkezett ellenzékhez« tartoznak-e? Azonban miután az alkotmány minden magyar ember kincse, úgy annak megvédése mindnyájunk kötelessége, evégből felkérem a vármegye lakóit, hogy az e hó 11-ikén Zalaegerszegen, a Korona vendéglőben délután 6 órakor tartandó »Szövetkezett ellenzék« értekezletre minél számosabban jelenjenek meg, aki pedig a megjelenésben gátolva lenne, úgy kérem, hogy egy levelező lapon tudassa, hogy a »Szövetkezett ellenzékhez« tartozik-e? és ezt kérem Bosnyák Géza Misefa, u. p. Nagykapornak cím alatt megküldeni.

A polgárok hazaszeretete képezi az ország szabadságának talpkövét. Jó szerencsében hazafinak lenni nem nehéz feladat, azonban a balszerencse csapásai között és a jövő bizonytalansága mellett a hazaszereteten meg nem inogni, magasztos polgárerény.

S legyen jelszavunk Kossuth Lajos következő mondása: »Ha tűrni kell, tűrni fogunk, ha várni kell, várni fogunk, nem elbizakodva, de nem tétlenül, hanem őseink szent hagyományát, utódaink elidegeníthetetlen örökségét visszaköveteljük.« — Bosnyák Géza, az értekezlet előkészítő bizottság elnöke.

* * *

Eitner Zsigmond orsz. képviselő az egyesült ellenzék megbízásából a következő indítványt terjesztette a törvényhatósági bizottság elé:

a) Báró Fejérváry Géza, ügy miniszterársai iránt bizalmatlanságát fejezi ki.

b) Az országgyűlés által meg nem szavazott adókat, ujoncokat az alkotmány alapelvei és a törvény világos rendelete szerint a vármegye be nem szolgáltatja.

c) Megtagad a vármegye minden törvény ellenére vagy a törvény mellőzésével teendő cselekményeknél való segédkezést s ezért úgy saját összes tisztviselőinek, valamint a hatósága alatt álló városok és községek minden rangu tisztviselőinek és alkalmazottainak meghagyja:

1. hogy állami adót, illetéket be ne szedjen, még önkéntes fizetéseket is el ne fogadjon, ilyeneket ne kezeljen;

2. hogy a hadsereg bármely szervének kiegészítéséhez, ujoncok bármilyen módoni szedéséhez, a fegyveres erő bármely tagjának behívásához segítségét, közreműködését tagadja meg; — amely utasítás szigorú betartását a törvényhatósági bizottság nemesak felügyeleti jogánál, hanem tisztviselőinek kipróbált hazafiaságánál fogva is elvárja és ép ezért kimondja:

d) A fentebbi meghagyások teljesítésének szigorú ellenőrzése céljából egy 40 tagu bizottságot választ, amely bizottság önmaga választja az elnökét, jegyzőjét s amely bizottság köteles legalább is addig, míg a jelen alkotmányellenes kormányzat tart, minden hó első hétfőjén a megye székhelyén összegyűlni s amely bizottságnak a megye alispánja és főjegyzője hivatalból tagja; ezen bizottságnak tagjai egyrésztől feljogosítottanak s utasítottanak szigorúan s a közigazgatás minden vonalán személyesen ellenőrizni, hogy a fenti meghagyások betartassanak, másrészt a bizottság másik főfeladatát képezi, hogy a vármegye mindazon tisztviselőinek s alkalmazottjainak, akik a jelen határozat, úgy ősi alkotmányunk és szent törvényeinken alapuló cselekedeteikért a hatalom birtokosai részéről akár fegyelmi eljárás, üldözés vagy anyagi kár szenvedésében részesülnének, ezek részére a teljes elégtétel megadásáról gondoskodjék.

e) Végül s előre utasítja a törvényhatóság alispánját, hogy amennyiben az alkotmányellenes miniszterium bármely tagja hivatalba lépését ezen törvényhatóságnak bejelentené, az illető miniszter eljárása iránti megbotránkozásunk jeleképpen ezen átiratot a törvényhatósági bizottság elé ne terjessze, hanem azt a törvényhatóság utasítására való hivatkozással egyszerű átirattal a miniszternek küldje vissza.

Eitner Zsigmond indítványát az állandó választmány tegnap tárgyalta. A választmány ülésén Hertelendy Ferenc főispán elnökölt.

Az ülés megnyitása után Árvay Lajos főjegyző felolvasta a rendkívüli közgyűlés összehívására vonatkozó kérvényt és az indítványt, továbbá Pest és Zemplénmegyék átiratait.

Eitner Zsigmond indítványát pontonként tárgyalta a választmány. Vita fejlődött ki arról nézve, hogy a póttartalékosok behívásának köz-

vetítését a vármegye megtagadhatja-e? Berger Ignác az indítvány azon részét, hogy a behívást a közigazgatási tisztviselők tagadják meg, kihagyatni kérte; az állandó választmány azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy a behívás megtagadása a vármegyének jogában áll s az eredeti szöveget fogadta el.

A kiküldendő bizottság tagjainak száma Eitner Zsigmond indítványára 40-ről 60-ra emeltetett.

Szily Dezső figyelmébe ajánlja a választmánynak, hogy a tisztviselők sérelmeiért nyújtandó elégteltet határozottabban kellene kifejezni, vagyis gondoskodni kellene arról, hogy a tisztviselők javadalmi biztosítottassanak. A kiküldendő bizottság kötelességévé tétetett, hogy erre vonatkozólag tervezetet dolgozzon ki.

Az utolsó bekezdést Eitner Zsigmond azon indokolással, hogy a kormány hivatalba lépését tudató leiratok a szeptemberi közgyűlés elé terjesztetnek s a vármegyének módjában fog állni akkor ítéletet mondani, törölni kérte, illetve visszavonta, amihez a választmány hozzájárult.

A vármegyék jogai.

A vármegyék a politikai válság napjaiban érvényt akartak szerezni annak az évszázadokra visszanyúló hagyománynak, hogy az önkormányzat az alkotmány bástyája, amely vészes, viharos időkben megvédelmezi minden támadástól a magyar alkotmányt.

A vármegyék olyan határozatokat hoztak, amelyekkel első sorban elvi álláspontjukat hangsúlyozták; kifejezést adtak aggodalmuknak és bizalmatlanságuknak; másodsorban pedig saját tisztviselőikkel rendelkeztek, eltüntetve őket a meg nem szavazott adók behajtása és ujoncok kiállítására körül való közreműködéstől.

A felzaklatott közvélemény nagy lelkesedéssel fogadta a vármegyék határozatait, de abban a meggyőződésben élt, hogy csak elvi kijelentésekről, olyan utasításokról van szó, amelyek csak papíron maradnak, mert arra, hogy a vármegyék határozatai a gyakorlatban is érvényesüljenek, nem kerülhet a sor. Abban a meggyőződésben éltünk, hogy alkotmányos életünkben bekövetkezett zavarnak meg kell szűnnie, mielőtt még az ellenállásra tényleg rákerül a sor és elég lesz az egész ország közvéleményének egyhangú megnyilatkozása ahhoz, hogy az erőszak fegyvereit hüvelybe kényszerítse. Ugy hittük, hogy voltunk meggyőződve, apáinktól úgy kaptuk örökségül azt a hitet, hogy a vármegyének jogában áll nyilatkozni arról, hogy a kormányzat irányát üdvösnék, alkotmányosnak tartja-e és jogában áll tisztviselői felett rendelkezni oly értelemben, hogy amit a vármegye törvényellenesnek lát, annak teljesítésétől őket eltiltsa. Ezt a tilalmat azonban mindenki csak

A hőség.

Tikkasztó augusztusi délután Rosenkranz Náthán, a gazdag bankár, a kert fáira akasztott függő hintában feküdt és keserűvesen nyögött.

— Valóságos afrikai hőség!

— Igen „afrikai“ — válaszolá titkos örömmel Szerén leánya, aki mellette ült.

Ennek meg volt a maga jelentősége... Szerén tizenkilencedik születés napja felé közeledett, s e veszélyes korban ismerkedett meg Németh Ödön doktossal, a híres fiatal Afrika utazóval, kinek a tropikus hőségtől meglágyított szíve egészen elolvadt a szép leány közelében... De nem tagadható, hogy Szerén is jól érezte magát az „egyenlítői hőség“ mellett. Papája ezt már régen gyanította és félni kezdett.

Nem kifogásolta ugyan a kellemes külsejű és modorú fiatal tudós személyét, csak hivatása nem tetszett.

Halálos ellensége volt a hőségnek, mely mindig gyöngyötörte jóltáplált testét. Azért, ha csak valaki említette is előtte az „Afrika“ szót, csak úgy esurgott róla az izzadság, mert önkéntelenül is az afrikai vidékekre gondolt.

Ily előzmények után az aggódó apai szív

nem hitt oly családi boldogságban, midőn a férj az évnék legnagyobb részén át felfedezői uton van és a többek közt a néger nőkkal való folytonos érintkezés folytán még a jó izlését is elvesztheti.

Erről ő is tudott volna egy nótát fujni. Az ő felesége is nagyon aggódott utána, ha „halaszthatatlan üzleti ügyekben“ járt el és egyszerűen később jött haza éjjel. Másnap reggel azután volt mit hallania. Rosenkranz úr okos ember volt, magába fojtotta megbotránkozását és hallgatott. Hisz egy magyar királyi operaházi ballerina valósággal téli bundába van burkolózva egy afrikai kongó néger nőhöz képest!...

Egy gyenge célzással, esetleg nyílt kikoszorúzással könnyen kiragadhatta volna jólnevelt leányát az „egyenlítői hőség“ közeléből, ha...

Ez a „ha“ azonban nagy úr volt. Tudniillik, ha az a fiatal tudós nem épen testi, lelki jó barátjának fia lett volna. A fiatalembernek elutasításával egyszerűen annak apját is megbántotta volna. Ezt pedig nem akarta a szívére venni.

Ügyes kémkedéssel megtudta, hogy Némethék valahol a Kárpátokban fognak üdülni, azért elhatározta, hogy ő pedig a Balaton partján fogja a nyarat tölteni. A nagy távolság miatt

tehát nem kellett előre nem látott veszedelmektől tartani.

Rosenkranz úr még itt is nagyon jól vigyázott leányára. Folyton maga körül foglalkoztatta, mert tudta, hogy az ily szerelmes szívnek az a legjobb táptaléka, ha édes semmittevésben elmerenghet és álmodhatik.

A délutánok folyamán Szerénnek mindig fel kellett olvasni apjának az újságokat. Ma Rosenkranz úr már hallotta az „országgyűlés“ rovatát, s épen a „külföldnél“ tartanak.

— Németország legújabb vívmányai az afrikai gyarmatügyi politikában...

— Az Isten szerelmére Szerén, csak ezt ne... hisz háromnegyed részben az ember ugyanis Afrikában gondolja magát. Azt akarod talán, hogy megbolonduljak? Más valamit olvass, mi van még azon a lapon?

— Semmi papa, csak a vonal alatt egy új regény...

— Nem bánom olvasd fel azt...

— Egy perzselő napsugár... regény... irta...

— Óh, hogy a... jaj végem van... még a vonal alatt is perzselő napsugárral kínoznak... Fordíts...

Szerén engedelmességet és a másik oldalon kezdett olvasni:

vaktöltésnek vélte s még ma is sokan vannak, akik nem hiszik, hogy az ágyut esetleg éles golyóra is kell tölteni; hogy az ellenállás komoly formát ölthet.

A vármegyék jogkörére vonatkozólag, amint újságíró stílusban mondani szokás, illetékes helyről nagyon megszívlelendő magyarázatot adtak, amely beillik fenyegetésnek is. Azt jóslják, hogy az alkotmány-védelmi mozgalomnak csakhamar meg lesznek az áldozatai a közigazgatási tisztviselők személyében, ha csak ezeknek nem lesz több eszük és be nem látják, hogy az állami törvény erősebb a vármegyei határozatoknál és az állami törvények végrehajtását sem közgyűlési politikai párthatározatokkal, sem alispáni köriratokkal megállítani nem lehet.

Tehát áldozatok lesznek, tehát mégis eljutunk odáig, hogy a zürzavar beáll és erőszakkal kell kormányozni a szabad Magyarországon. Mert erőszak nélkül nem fog menni a dolog. A vármegyék tisztviselői erős dilemmába kerültek ugyan, de a helyes utra vezeti őket a törvény. Igaz, hogy a törvényeket és törvényes rendeleteket végre kell hajtaniok, de csakis ezeket. Ezen túl menniök nem szabad még akkor sem, ha a vármegye semmiféle utasítást nem adott, vagy ha rendeleteit és határozatait a kormány megsemmisíti is. Meg nem szavazott adók behajtását és ujoncok kiállítását tiltja a törvény. Aki tehát az adót és ujonc-ot megtagadja, az csak a törvény értelmében jár el és nem vádolható engedetlenséggel, nem vonható feygelmi eljárás alá, sőt állásától fel sem függeszthető.

Illetékes helyről azt írják, hogy a kormány meg fogja semmisíteni a törvényhatóságoknak azon határozatait, melyek az adóbeszolgáltatásban és az ujoncállítás körüli teendőkben való közreműködéstől eltiltják a tisztviselőket. Hát ez nem lesz nagy baj. Mert akkor a vármegyék határozatai helyett, amelyek csak interpretálják a törvényt, a törvényre fognak hivatkozni a közigazgatási tisztviselők. Ezt nem lehet rendeltel hatályon kívül helyezni. Annak pedig, hogy az önkéntes adózást el kell fogadni s az önként jelentkezőket be kell sorozni, ma már csak akadémikus értéke van. A közvélemény úgy kialakult, hogy önkéntesen adót fizetni és a sorozó bizottságok előtt megjelenni nagyon kevesen fognak.

Konkrét formában emlegetik azokat a módokat, amelyekkel a kormány a renitens tisztviselőket engedelmességre akarja szorítani. Felfüggesztik őket állásuktól és helyetteseket rendelnek, esetleg miniszteri vagy kormánybiztosokkal végeztetik a közigazgatási teendőket; a községi előljáróság tagjai ellen pedig tegyeimi eljárást indítanak, ha megsérti vagy hanyagul teljesíti a törvényben, vagy rendeletekben megállapított köteleességeit és a kormány által nyilván vagy hallgatóság még helyben nem hagyott, vagy megmásított oly határozatokat hajt végre,

amelyik felsőbb jóváhagyás előtt végre nem hajthatók.

Erőszakos ellenállásról, a tisztviselők sztrájkjáról beszélnek, pedig a vármegyékben egyikről sincs szó. Az állami közigazgatás közvetítését sehol sem akarják megtagadni. A legtúzesőbb 48-ast sem ragadja el annyira a hazafias hevület, hogy anarkiát, a törvényeknek való ellenállást hirdessen. Sőt engedelmisséget követelnek a vármegyék. Minden törvényes rendeletet végre fognak hajtani. Többre nem kötelezhető, hanem ezen túl menniök nem is lehet.

Kétségtelen azonban, hogy ha azt az országos csapat gyorsan meg nem szünteti a böles belátás és azok a jóslatok, amelyekkel illetékes tollak ijesztgetik a vármegyéket, be fognak teljesülni, sok érdekes és becses tapasztalatunk lesz arra nézve, hogy a törvény nem mindenkit védelmezhet meg a maga igazában akkor, amikor a törvények tekintélye s az azokban való bizalom megingott. A felfüggesztett és elesapott tisztviselők példája bebizonyíthatja, hogy válságos időkben mennyit ér egy szigorú pragmatika, nem csak a tisztviselők, hanem a közérdek szempontjából is. Beláthatjuk esetleg azt is, hogy a mai közigazgatási szervezet hibás és erőtlén, hogy az önkormányzati jog csak addig jog, amíg rendeletek végrehajtásáról, elvi jelentőségű határozatokról és feliratokról van szó, ereje és hatalma azonban áldozatul esett a centralizációnak.

De akármit is hoz reánk az idő, ki kell tartanunk igazaink mellett. Si vis pacem para bellum.

Első érdekünk az, hogy legyen béke és a törvények uralma biztosíthatóság.

Zalavármegye a jövő héten fog határozni a felett, hogy minő magatartást követ és követel. És ezt a határozatot felsőbb helyen megsemmisíthetik, de tekintélyét nem lehet lerombolni. A törvénynek engedelmeskedni fog mindenki, még a legnagyobb egyéni áldozatok árán is. Még kell tartani a törvényt: ennyi a jövő programja. Aki a törvények oltalma alá helyezi magát, az eleshetik, de lelkiismerete tiszta marad.

Összerokadt emberek.

Salgó Jakab dr a lipótmezei elmeógyógyintézet tudós főorvosa, könyvet írt a szellemi élet egészség-tanáról és ebben a könyvben van egy adat, amely méltán kelthet megdöbbenést mindnyájunkban. Ez az adat azt mondja, hogy a művelt Európában sehol sem akkora a szellemi munka rokkantjainak, bémultainak és elesettjeinek az arányszáma, mint Magyarországon. Sehol másutt annyi ember kimerült agyvelővel össze nem rokad, mint minálunk. És a szomorú áldozatok száma növekedésben van és egyre többen lesznek azok is,

akik leromlott agyvelővel, szétrombolt idegekkel roskadnak össze már olyan korban, amikor még egy hajukszálnak sem lenne joga megőszülni. Fialat testtel lesznek a lélek rokkantjai; tehetetlen, fáradt beteg aggastyánok. Husz esztendővel ezelőtt, írja Salgó dr, az ilyen eset még a legnagyobb ritkaság volt; az utolsó évtizedben már egész csapatát támadt a harminc esztendősnél is fiatalabb betegeknek, akiknek az agyvelőjét pusztította el a munka.

A munka. Álljunk meg ennél a szónál. A munka szent dolog, elsőrangú eleme az ember fogalmának, rangjának, díszének, értékbeli nagyságának. Ezt a szót ilyen kegyetlen és pusztító vonatkozásban leírni is fájdalmas. Nem is a munka az, ami ezt a pusztítást műveli. A pusztítás is munka, de a munka fogalma soha se jelent pusztítást. Még csak nem is a sok munka kergeti a senyvedők fekete sátrába ezt a bús csapatot. Igen sok munkát elbir az ember a nélkül, hogy teste, lelke megsínylené. Jelentékenyen többet, mint amennyit az emberek általában dolgoznak nálunk. Be kell ismernünk: nem mi vagyunk a világ legmunkásabb emberei. Amennyit mi dolgozunk, attól a világ legegészségesebb emberei is lehetnénk.

És ha a szellemi munka rokkantjainak mégis ilyen félemeletes tömege omlik össze ebben az országban, annak más az oka. Nem a sok munka: hanem — a sokféle munka. Az egy ember munkájának szörnyű sokfélesége; ez ami szomorú és veszes különlegességünk. Ennek már azután csakugyan alig van mása a világon. Egy kénytelen ezermesterség átka nehezedik nálunk az emberekre. Foglalkozása temérdek sok embernek nincs ebben az országban, de mellékfoglalkozása, az van mindenkinek. Főként az olyan embernek, aki szellemi munkával keresi a kenyerét. Az ügyvédnek, az orvosnak, a tanárnak, az újságíróknak, a hivatalnoknak, a politikusnak, a művésznek.

Ez azután igazán alkalmas arra, hogy megőrölje az emberek agyvelőjét. Száz mesterségben senki se lehet tökéletes, még tizben is százezer közül egy. Már pedig könnyen és a maga megérőltetése nélkül az ember csak olyan munkát végezhet, a mihez jól ért. Semmi se fárasztóbb, keservesebb és áldatlanabb, mint az olyan munka, amelynek a mesterségét az ember tökéletesen nem tudhatja. Az ilyen dolog megöli a munkát is, azt is, aki végzi. A világon mindennek inkább megjárja a mellékfoglalkozás, mint a pihenésnek.

Már pedig nálunk rengeteg sok embernek ilyen mellékfoglalkozásában telik a pihenő órája: estéje, vasárnapja. Az emberek, amikor le kellene feküdniök aludni vagy járniook kellene egyet, fris levegőt szivni, mennek egyik műhelyből a másikba, egyik íróasztal mellől a másikhoz, a foglalkozásuktól a mellékfoglalkozásukhoz. És végeznek ugyanazzal a szerszámmal sokféle munkát.

A leány nem jött zavarba; aggódó pillantás t vetett apjára, azután intett a fiatalembernek, hogy nem hagyhatja abba a felolvasást.

— A vizekben gazdag vidék növényzete igen buja . . .

— Ödön kérem beszéljen nagyon halkán és engedjen tovább felolvasni, különben mindjárt felébred a papa, azt pedig nem szeretném, mert ugys haragszik magára, tudja Afrika miatt . . .

A csendesen alvó gyengén megmozdult, miért is a leány gyorsan folytatta:

— Ezzel ellentétben a mocsaras talaj és a kiállhatatlan hőség igen veszedelmes, mert melegágya a sárgaláznak, mely ott állandó, még a legnagyobb őserdő vidékén is . . .

— A láz európai vidéken sem kímél meg senkit és engem itt fogott el a Balaton körül. De ez a láz édes, éltető, boldogító . . . és meghalok, ha nem teljesül az az álomkép, mely szívemben . . .

— benépesítve van papagályokkal, különféle majmokkal, ezerféle rovarral. Megemlést érdemelnek e vidék rendkívül szép lepkéi . . .

— Igen olyan vagyok, mint egy a virág mézétől megittasodott lepke, a mely boldogsága körül röpköd . . .

— de csak nagy ritkán lehet elfogni . . .

— Az akadémia földrajzi osztályának jelentése . . . Afrika sokszor legyalázott éghajlata, mint azt beható tanulmányozás után kiderítették, korántsem oly veszedelmes, habár a magas hőmérséklet . . .

— Szerén . . . jaj állj meg, hát nincs valami abban a nyomorult „sajttakaróban”? Ugylátszik, maguk a szerkesztők is napszurást kaptak . . . Persze ez a hőség! . . .

— Papa az nem érdekes, mert az apró hirtetések következnek.

Rosenkranz csak egy elfojtott nyögést hallatott, azután elhaló hangon felelte:

— Nincs irgalom, senki sem kerüli el sorsát. Érzem, hogy közelg az én óram is. Szerén . . . édes jó leányom, csak azt az egyet ígérd meg nekem, hogy holttestemet Grönlandba, vagy a Spitzbergákra fogod vitetni; csak ott fogom élvezhetni örök nyugalomomat . . . esküdj meg erre . . .

Szerén megsajnálta apját és egy utolsó mentő-gondolat jutott eszébe.

— Papa mit szólnál, ha Nansen legutóbbi északsarki utazásáról olvasnék fel neked? . . . Tudod, mikor azok a szegény emberek hónapokot át nyomorogtak egy uszó jéghegyen.

— Óh, mint irigylem most azokat a boldog halandókat! . . . Nem tudom, mit adnék érte,

ha most egyetlen egy órát tölthetnék olyan jég-tömbön. Egész nap hálát adnék az Istennek . . . Olvasd gyermekem, talán megsegít a fantáziám és elképzelem magamat egy óriási jéghegy tövébe . . .

Az ifjú leány készséggel ugrott fel, besietett a házba, honnan nemsokára egy könyvvel tért vissza, a melyből felolvasni kezdett:

— A határtalan és eddig még fel nem kutatott jégmezők, melyek az egész északi sark körül óriási kiterjedésűek; hol örökös éj borul a tájra, hol megszünik minden vegetáció . . .

Rosenkranz Náthán megkönnyebbülve lélegzett fel, szája szélei mosolyra húzódtak, lehunyta szemét és nem sokára édes álomba merült. Amint Szerén észrevette a felolvasás jótékony hatását, gyorsan eleserelte a könyvet az újsággal és folytatta az akadémia földrajzi osztályának jelentését Afrikáról, a mi bizonyos okok miatt jobban érdekelte őt.

Az olvasásban sehol sem állott meg, hogy a csendesen alvó a hirtelen szünetre fel ne ébredjen.

Kis idő múlva könnyű léptek zaját hallotta háta mögött. Nem tekintett vissza a közeledőre, mégis tudta, hogy ki lesz az illető? Megérezte azt a szerelmesek álomlátásával, s egy kicsit elpirult. A következő pillanatban csakugyan egy jól ismert, kedves hang szólalt meg mellette.

A hiba ezekért az állapotokért bizonyára nem annyira az emberekben van, mint a viszonyokban. Az emberek azért dolgoznak sokfélét, mert egyfelől nem élhetnek meg. A hivatalnoknak kicsi a fizetése, a többinek kevés a keresete; az élet pedig szörnyen drága, rákényszeríti az embert, hogy egy-egy kaszavágásnyit lecsipjen a más mesterségének dűlőjéből is. Viszont igaz az is, hogy a viszonyok helyes, egészséges berendezése az emberek kötelessége. Teljesíteni kell ezt a kötelességet úgy, hogy minden munkálkodó ember megtalálhassa a maga erős, biztos helyét a maga hivatala körében, akkor bizonyára sokkal kevesebben lesznek, akik fáradt és szédülő aggyal roskadnak össze a zürzavarban.

Iskolai értesítők.

Amikor Zalaegerszeg város közoktatási viszonyairól számolunk be, első sorban azokra a nyomoruságos állapotokra akarunk rámutatni, amelyekkel egyik legfontosabb iskolánk: a polgári leányiskola, továbbá az elemi iskolának a Császi utcában elhelyezett különítménye küzd. Hosszú ideje annak, hogy ez a téma aktuális. Foglalkoztak már vele a tantestületek, bizottságok, a város, a miniszter, de még mindig ott vagyunk, ahol eddig voltunk.

A zalaegerszegi áll. polgári leányiskola értesítőjét Kászonyi Mihály igazgató jelentése vezeti be, amelynek első lapján azonnal a tanulók számának rohamos emelkedése tűnik szembe. Néhány év előtt az iskola a város lakosságának számához képest aránylag néptelen volt, az idén pedig az intézetnek 200 növendéke van. Az első osztályba 59, a másodikba 45, a harmadikba 37, a negyedikbe 33 növendék járt; a magántanulók száma pedig 26 volt. Feltűnő, hogy a magántanulók száma nagy és ez évről-évre szaporodik. Ennek az okát nem lehet másban keresni, mint hogy az intézet a rendelkezésre álló helyiségekhez képest túltömött s a szülők inkább magán uton végeztetik leányaikkal az iskolát, sem hogy az egészségtelen és túlszűrt tantermekbe járassák.

Érthetetlen, hogy a polgári leányiskola, amely a középsorsú családok egyetlen leánynevelő intézete, oly mostoha elbánásban részesül, hogy éveken keresztül hiába könyörög a tantestület, hiába sürgeti a társadalom és a miniszterium, még mindig egy elavult, szűk és a célnak egyáltalában meg nem felelő épületben kénytelen tengődni. Azt hisszük, felesleges itt a polgári leányiskola fontosságáról beszélnünk. Mindenki tudja, hogy az elemi iskolai ismeretekkel a leányokat az életbe bocsátani nem lehet, a drága nőnevelő intézetek és zárdák pedig nem polgár-emberek és szerény jövődelmü hivatalnokok gyermekeinek valók, mert sem a költség, sem a

nevelés iránya nincsenek a szülők mostani és a gyermekek jövő életviszonyaihoz mérve. Az egyetlen polgári iskola az, ahol a kisvárosi ember leányai tanulhatnak s legalább annyi ismeretet gyűjthetnek, amely az általános műveltség alapját képezheti. Több szeretettel, gondossággal és jóakarattal kell tehát minden tényezőnek viseltetnie ezen kulturális intézmény iránt, amelyet ma alig vesszünk számba, de akkor tudnánk csak, hogy mennyire szükséges, ha esetleg elvesztenénk.

Hogy a polgári leányiskola a pedagógiai intézmények sorában milyen fontos szerepet tölt be, bizonyítja annak fokozatos fejlődése. A nők szerepe az életben megváltozott; a kenyér után való küzdelemben egy sorba kell állniuk a férfakkal. Ehez pedig ismeretekre s még a leg-egyszerűbb munkásonak is bizonyos fokú intelligenciára van szüksége, amely nélkül a gyárak munkatermeinek ajtóit is zárva maradnak előtűk. De természetesen rendeltetését, családayai kötelességeit sem tudja méltó módon betölteni az a nő, akinek lelkét az iskola meg nem edzette, értelmét fel nem világosította, hogy megértse azt a nagy feladatot, amelyet az élet a nőre ruházott, akire a jövő nemzedék sorsát, testi és lelki jólétét, szívének és jellemének képzését, irányítását bízta.

A polgári leányiskola a legmagasabb célú népnevelő intézet, különösen ha azt oly irányban fejlesztik, hogy ne csak az elméleti tudást, hanem mindazon gyakorlati ismereteket is közölhesse, amelyekre az életben minden nőnek szüksége van. De hogyan lehessen pl. a zalaegerszegi leányiskolát fejleszteni, amikor egy tanterem, amelyben legfeljebb 35-40 tanulónak van helye, 59 serdülő leánykát zsufolnak össze; amikor párhuzamos osztályt nyitni a hely szűke miatt lehetetlen; egy munkatermet berendezni nem lehet; se rajzterem, se szertár, semmi sínes, csak néhány alacsony, a pedagógia követelményeinek meg nem felelő tanterem. A jelentkező növendékeket kénytelenek visszautasítani, az iskolát visszafejleszteni.

És ez az állapot már évek óta tart. A magas kormány az örökös ex-lex miatt nem segíthet a városnak, a város pedig még mindig várja a segítséget, amelyet — úgy látszik — nem fog megkapni soha. Tovább várni most már bűnös mulasztás volna. Az iskolákat meg kell építeni, ha véres verítékekkel izzadjuk is ki a költséget. Nem szabad kitenni a várost annak, hogy a polgári leányiskola beszüntetésével is megfenyegetsenek bennünket.

A városnak elemi iskolát is kell építenie, mert a Császi-utcai ideiglenes tantermeket már csak aládúcolással lehet fenntartani. Azt hisszük, hogy ha egyelőre a polgári leányiskola részére az új épület elkészülhetne s ennek mostani helyére átköltöztetnék a császi utcai iskolát,

néhány évig türethető állapotot lehetne teremteni, mert a leányiskola mostani helyiségei ha teljesen nem megfelelőek is, de a Császi-utcai barakkhoz képest paloták.

Valahogyan segíteni kell az állapotot, az bizonyos, mert már évek óta halljuk, hogy ez az utolsó esztendő, amelyet a rozsaant helyiségekben töltenek az iskolák s ma is ott állunk, hogy a jövő tanévet is ott nyitják meg, ahol eddig szorongtak.

A leányiskola értesítője szerint a 174 rendes tanuló közül zalaegerszegi volt 146, zalamegyei 18, más megyebeli 10. A szülők közül földbirtokos és bérlő 3, értelmiségi pályán levő 62, kereskedő 26, iparos 41, földműves 1, katona 6, magánzó 26, személyes szolgálatot tevő 9.

Kitűnő eredménnyel végzett 27, jelesen 53, jól 76, elégségesen 4, elégtelenül 5.

Az intézetnél működött 7 tanár és 5 hitoktató heti 104 órával.

Az iparossegédek mozgalma.

Országra szóló események színhelye volt a múlt héten Zalaegerszeg. A polgármester megszökött, a városgazdát meglychelték, a város-házát megostromolták; a huszárok állandóan készenlétben várták az utasítást a kaszárnya udvaron, hogy széjjel kergessék, letiporják az utcákon hömpölygő tömeget. Ilyenforma hirtelenséggel el az »állandó külön tudósítók« a fővárosi sajtót. Szerencsére nem hittek el mindent és mielőtt közreadták volna a zalaegerszegi forradalom híreit, tudakozódtak a történetek felől. (Szerkesztőségünk is több tudakozó sürgőnyt kapott.)

A mozgalom története elejétől végig a következő:

Az 1890. évi I. t. c. 49. §-a szerint községi közmunkára a község minden lakosa köteles, aki 18 és 60 év között van, kivéve a katonákat, nőket, tisztviselőket, papokat, tanítókat és a szegődményes szolgákat, akik idejükkel nem rendelkezhetnek. A törvény 1891. évi január 1-én lépett életbe, de azt teljesen soha sem hajtották végre, mert mint annyi más törvényünk, végre nem hajtható, méltánytalan elavult, a letűnt időkől maradt reminiscenciákon alapuló intézkedéseket tartalmaz s aránytalan terheket ró a polgárookra. A vármegye már majdnem másfél évtized óta sürgeti a törvény végrehajtását, de azt az egész vonalon keresztülvinni nem tudta, aminek tanúsága az a nagy hátralék, amely behajthatatlan utadóban és közmunka tartozásban évről-évre mutatkozik.

A törvény alapján alkotott szabályrendelet is csak a múlt évben lépett életbe.

A törvénynek a községi közmunkára vonatkozó rendelkezéseit Zalaegerszegen épen úgy nem

— Persze, ha a leány is osztja édes atyjának alaptalan ellenszenvét? . . .

— Mert az öserdők átjárhatatlan röngetegek megnehezítik a közlekedést . . .

— Ez az akadály ne legyen. — Kiáltá a fiatalember és merészen átsietett a pázsiton, mely eddig a leánytól elválasztotta és szenvedélyesen csókoltta meg azt a kezét, mely remegve tartotta az ujságot.

— Érdekes megfigyelések tárgyát képezik a majmok és sajátságos életmódjuk. Néha órákon át láthatók, amint mozdulatlanul lógnak a fákról alá . . .

Itt megakadt a felolvasás. Szerén tekintete a függő hintában nyugvó apjára esett és elszégyelte magát, mikor önkéntelen hasonlatot olvasott fel előbb. A fiatal tudós lehajolt hozzá.

— Atyám is eljött velem, hogy szószólóm legyen a magánál. Beleegyeznek kedves Szerén? Édes mamája szavát már birom . . .

— A szülői szeretet ezen állatoknál igen szépen nyilvánul . . .

Most azonban a fiatalember tekintett megzavarodva a felolvasóra.

— Veszély esetén még életükkel is megvédelmezik fiaikat . . .

— De kedves Szerén én nem félek semmiféle veszélytől, ha csak ön nem?

— A fiatal állat azonban korán fogságba jutva megszeli, tanulékony, nevezetesen észszerű és megfelelő bánásmód mellett . . .

— Esküszöm önnek, hogy a bánásmód miatt nem fog panaszkodhatni, tenyerenem hordozom . . .

Szerén kisasszony megütközve bámult a fiatalemberre, s komolyan meg akart haragudni rája, de annak ártatlan arca meggyőzte arról, hogy csak a fogalmakat zavarta össze.

Hirtelen megrémülve ugrott fel és eldobta magát az ujságot.

— Édes Istenem ott jön a maga papája anyámmal és kis testvéremmel . . . jöjjön meneküljünk . . . el vagyok veszve, ha együtt találunk . . . Erre a lugason át a villába, azt hiszem ott hús van . . . Szegény papa meg lesz zavarva, de a mama majd kibékíti . . . jöjjön már . . .

Megfogta a fiatalember kezét és elvezette.

Rosenkranz Náthán az árnyékban kedvesen hortyogott. De egy félelmesen hangzó és sokszor hallott szóra mégis felébredt.

— Kedves Náthán, nem akarnál már egyszer felébredni? . . . Itt a kávé és Németh ur . . .

Fájdalmas sóhajtással emelkedett fel és első kérdése volt:

— Hol van Szerén? Épen azt álmodtam,

hogy egy jeges medvével küzd az én életemért . . . Németh van itt és a fia? . . . Lehetetlen . . .

— De hiszen itt áll melletted, hát nem látsz?

Rosenkranz megdörzsölte szemét és a vendégre bámult.

— Meg sem ismered már?

— Ez a hőség . . . elaludtam egy kicsit . . . Örülök, hogy meglátogattál . . .

— Papa Szerén bent van a szobájában egy szép ural . . . mindent láttam . . . csókolóztak . . . — jelenté fontoskodva Szerén nyolc éves testvérkéje.

Rosenkranz Náthán ennek hallatára megsemmisülve rogyott vissza a függőhintába.

— Ha, elvégeztétek „nélkülem“, akkor hagyhattatok volna még egy kicsit aludni . . .

— mondá boszusan és a másik oldalra fordult . . .

— Csak nem fogsz most megint aludni? — kérdé neje megütközve, de ezt Rosenkranz már nem hallotta, mert újból az ő kedves jéghegyeiről álmodott . . .

Rovenszky Árpád.

respektálták, mint más városokban. Az összeíró küldöttség a közmunkára kötelezettek feléből harmadából összeírta; amit le lehetett szolgáltatni, azt leszolgáltatták, a többi maradt a papirosan. Amikor azonban a dolgot szigorubbán kezdték venni s a vármegye szabályrendelete is hangsúlyozta, hogy az összeírók mulasztásaikért anyagi felelősséggel is tartoznak, az összeírások pontosabban készültek. Így már tavaly Zalaegerszegen a közmunkára kötelezettek névsora teljes volt.

Azelőtt az iparossegédek soha sem írták össze. Egy kis jóakarattal belemagyarázták őket a szegődményesek közé, akik közmunkával nem tartoznak, vagy talán csak egyszerűen szemet hunytak az összeírás hiányai előtt, mert belátták, hogy iparossegédek a közmunka természetben való lerovására kényszeríteni méltánytalanság, a váltásösszeget behajtani pedig nem lehet. Tavaly azonban már az összeíró küldöttség felelőssége tudatában összeírta az iparossegédek is. Az összeírás közszemlére kitétetett, az ellen felszólalás nem történt.

A polgármestert néhány megrongált ut javítása iránt többen sürgették, elrendelte tehát, hogy akik még az előirt közmunkát le nem szolgálták, vagy a váltásösszeget le nem fizették, az utak kijavítása végett közmunkára kirendeltesse.

Ötvennél több iparos segéd kapott meghívót, hogy július 3-án reggel 6 órakor — eszközökkel felszerelve — a városháza előtt jelentkezzenek, ahol a városgazda ki fogja a munka helyét jelölni; ha pedig a közmunkát leszolgálni nem akarja, annak váltása fejében fizessen 1 K 20 fillért.

Az iparossegédeknek szokatlan volt a felhívás, mert eddig még soha közmunkát nem teljesítettek. Inzultust és megalázást láttak a dologban. Elhatározták, hogy megjelennek ugyan a városháza előtt, de nem azért, hogy leszolgálják a közmunkát, hanem hogy a városi hatóság ellen tüntessenek. Társaikat csatlakozásra hívták fel s már szombaton a következő nyomatványt osztogatták:

»Munkások!

Az ipari munkáknál beállott uborkaidőt a mi derék, jó, takarékoskodó polgármesterünk — úgy látszik — arra akarja fel használni, hogy bebizonyítsa, hogy ő milyen jól gazdálkodik a város pénzével. A munkások bőven akarja pótolni azt, amit esetleg haszontalanságokra kiad, vagy amit egy könnyelmű rendőrkapitány elcsikkaszt. Vagy talán végre megsokalta, hogy görnyedő aggasztások és tehetetlen öregasszonyok sörpörjék az utcákat és fiatal erőre van szükség? Ime, ez a korlátlan városi hatalmasság vissza akarja helyezni a régi rabszolgarendszert, be akarja hozni a robotmunkát, nem gondolva arra, hogy ezzel nem csak az iparos segédek, hanem iparosainkat is, (akik ugyanis viselik a közmunkaterhet), érzékenyen károsítja.

Munkástársak! A polgármester rendeletben felszólítja a városi iparossegédek közmunka teljesítésére. — ránk nézve lealacsonyító — rendelkezést a legnagyobb felháborodással utasítsuk vissza és e célból folyó hó 3-án (hétfőn) reggel 6 órakor a meghívókkal felszerelve jelenjünk meg a városháza előtt, nem ugyan dolgozni, sem fizetni, hanem azért, hogy hozzánk méltóan, gunyos megvető felelettel adjuk tudtára a városi hatóságnak, hogy a zalaegerszegi iparos munkások e rájuk nézve lealázó bornirt rendelkezésnek nem hajlandók megfelelni és figyelmébe ajánljuk a polgármester urnak, hogy ha éppen mégis rendelkezni akar valaki felett, akkor menjen el Náprátfára, ott van elég kanász és béres, azok talán engedelmessé válnak; de az iparossegédek meg fogják mutatni, hogy ők nem kívánják a rabszolga korszak visszahelyezését és nem akarnak a polgármester uralom visszafejlődni, hanem inkább előre törni.

Munkások ott legyetek a jelzett időben mindannyian!

Több helybeli iparossegéd.

Vasárnap három szakegyletnek majálisa volt a kaszaházi kertben. Itt a tüntetés terve már teljesen megérlelődött. Reggelig mulattak, reggel pedig felvonultak a városháza elé meglehetősen nagy tömegben, amelyben a majálison részt vett nők is voltak láthatók.

A városháza előtt azonban nem jelentkezett senki, aki a munka helyét kijelölte volna. Elindultak tehát a Kossuth Lajos utcán a polgármester lakása felé. Néhány rendőr utjukat állta

és szétoszlásra szólította fel a tömeget, amely dalolt és lármázott ugyan, de egyéb rendetlenséget nem csinált. A tüntetők nem szegültek ellen a rendőröknek, sőt ugylátszott, hogy hajlandók a békés hazatérésre. Ekkor megharsant a huszárok trombitája, akik sebes ügétében jöttek a tömegre. Mathisz főhadnagy a békesség magatartásra hívta fel a 3—400 főnyi tömeget. A főhadnagyot meg is éljenzék s a huszárok néhány perc alatt szabaddá tették az utat.

A tüntetők azonban már vérszemet kaptak. Látták, hogy félnek tőlük. Kimentek a Baross ligetbe, hogy megvárják a polgármestert, aki feltizkor volt Náprátfáról érkezendő. Várhidy Lajos polgármester a feltiz órai vonattal meg is érkezett. Figyelmeztették, hogy miként akarják fogadni s hogy ne hagyja el az álmós épületét, de nem hallgatott a figyelmeztetésre s egyenesen a tüntetők tömegébe ment. A beugolás és egyéb kellemes kiáltások özőne fogadta. A polgármester felhívta a tüntetőket, hogy panaszukat adják elő, küldjenek fel hozzá megbizottakat, hogy ügyüket megvizsgálhassa. Ebben a tömeg megnyugodott s a polgármester a városházára hajtott, ahová a bizalmi férfiak is követték, akik után a kapukat bezárták.

Mialatt fent a városházán a polgármester a panaszt jegyzőkönyvbe vétette s megígérte, hogy azt a képviselőtestület elé terjeszti, a tüntetők is a főterre érkeztek. Alig ért ide a 2—300 főre apadt tömeg, négy elszabadult katonaló vágta töltözött közük. Egy pillanat alatt az a hír terjedt el, hogy a lovakat azért bocsátották szabadon, hogy a tömeget szátugrassa. Nyomban megérkeztek a huszárok is s néhány csendőr a nép közé vegyült. A hangulat újra elmérgesedett. Néhány kő repült s egy ember jelentéktelen sérülést kapott. Az izgalom elérte tetőpontját. Az emberek ökleiket fenyegetően emelték a városházára, amelynek ablakaiból a tisztviselők nézték a tüntetést. Félő volt, hogy tényleg történik valami inzultus. Ekkor érkezett oda Csertán Károly alispán. A tömeg eiesendesült és nyugodtan meghallgatta az alispánt, aki erélyes hangon intette őket nyugalomra és hazatérésre. A vezetők egyszerűen kiadták a jelszót: oszolj. Ezel a tüntetésnek vége is lett.

A polgármester a panaszt a jogügyi bizottság elé terjesztette, amely azt a véleményt adta, hogy az iparossegédekre alkalmazandó az 1890. évi I. t. c. 49. §-ának d) pontja, tehát ezek közmunkára nem kötelezhetők. A tanács elfogadta a jogügyi bizottság álláspontját s így előkészítve került az ügy a képviselőtestület elé.

A képviselőtestület közgyűlésén 40 v. képviselő jelent meg. Az ülés izgalmasnak ígérkezett, mert híre járt, hogy a polgármesterrel szemben a bizalmi kérdést is felvetik.

Fülöp József aljegyző ismertette az ügyet s előterjesztette a tanács azon javaslatát, hogy az iparossegédek a közmunka alól egyszersmindenkorra mentessenek fel.

Lányi Kálmán v. képvis. kir. főmérnök a kérdés elbírálását a képviselőtestület belátására bizza s azt pusztán a törvényesség szempontjából bírálja. Utal az 1890. I. t. c. rendelkezéseire s az ország többi városaiban fennálló gyakorlatra, amely szerint az iparossegédek közmunkára kötelezve vannak. A törvényt hiányosnak és igazságtalannak tartja, de ez nem ment fel senkit attól a kötelezettségtől, hogy azt tiszteletben tartsa. Nem szabad azt a hitet kelteni, hogy tüntetéssel és pressióval a törvény kényszere alól akárki menekülhet. A mozgalmat elítéli.

Faragó Béla a polgármesternek figyelmébe ajánlja, hogy egy kis előrelátással és kormányzati bölcseséggel az izgalmat el lehetett volna kerülni. Az orsz. iparegyesületnél kérdezősködött, hogy tartoznak e az iparossegédek közmunkával, amire azt a választ kapta, hogy a közmunka természetbeni lerovására nem kényszeríthetők, de annak váltásáért megfizetni tartoznak. Azt hiszi, hogy az iparossegédek a polgármester azért hívatta be közmunkára, mert ezzel akarta fedezni a közmunka alapon mutatkozó hiányt.

Dr. Csák Károly rámutat arra, hogy az a felvilágosítás, amit Faragó Béla az orsz. iparegyesülettől kapott, nem új, mert már a kormány is érezte, hogy a törvény kényszere az iparossegédekkel szemben nem alkalmazható s a kereskedelmi miniszter már 1897-ben kimondotta, hogy ezek természetbeni közmunkával egyáltalában nem tartoznak, tehát tőlük csak a váltás követelhető, munkára be nem hívhatók. Ezt,

mint elvi jelentőségű mozzanatot, a határozatban kifejezésre juttatni kívánja. A tanács elöterjesztést elfogadja s azon a nézetben van, hogy a képviselőtestület az iparossegédeknek a közmunka váltásáért is elengedheti, mert a törvény nem kényszeríti a várost arra, hogy a közmunkát leszolgáltassa, vagy megváltassa, csak megengedi azt, hogy polgárait közmunkára kötelezhesse. Méltánylást érdemlő okokból tehát azt egészben vagy részben egyeseknek vagy osztályoknak, időlegesen vagy végleg a törvényben megszabott mentességeken kívül is elengedheti.

Dr. Hajós Ignác szerint a törvényben megszabott községi szolgálmányokat elengedni a képviselőtestületnek jogában nincsen. Precedenst tehát nem alkothat. Tekintettel arra, hogy a kérdés az egész országban vitás, de másrészt ez a gyakorlatban végre sem hajtható, a következő indítványt teszi: »Miután az ügy kétes és vitás, a városi képviselőtestület a polgármester amaz intézkedését, hogy 50 iparosmunkást a közmunkának természetben való lerovása végett beidézt, megsemmisíti, illetőleg a jóváhagyást ettől megtagadja és ezen intézkedés végrehajtását megtiltja mindaddig, míg e vitás kérdés a közigazgatási bíróság által az egész országra nézve megnyugtatólag eldöntve nem lesz.«

Ezután Várhidy Lajos polgármester szólalt fel. Engem törvénytelenéssel vádolni nem lehet, noha bünbakként engem állítottak oda. A képviselő urak nagy tévedésben vannak, mert ezt a dolgot nem most produkálták, miután az iparossegédek összeírása már egy évvel ezelőtt megtörtént. Az 1900. évi I. t. c. egy khaosz volt a közigazgatás egész vonalán olyannyira, hogy a törvény kötelezte a törvényhatóságokat, miszerint alkossanak e tárgyban szabályrendeleteket. Ezt a törvényt idáig nálunk össze-vissza hajtották végre. Az egyik leröptte a közmunkát, a másik nem. Én úgy, mint több egyéb más dolgot, kötelességemnek tartottam ezt is rendezni, a városgazda hatáskörét megszigorítottam. — Tény az, hogy az iparossegédek mindaddig, míg a szabályrendelet készen nem volt, nem kötelezték közmunkára, de mikor a szabályrendelet életbe lépett, jött egy alispáni rendelet, mely szerint elvárja a felsőbb hatóság, hogy a közmunka-összeírásnál a törvénynek megfelelőleg lekiismeretesen járjunk el. — Végtelenül sajnálom, hogy személyem ellen ilyen tüntetések készültek, de ezt nem tekintem egyéneknél, mint lelketlen igazgatásnak és azért én a tüntetésben résztvevő fiatalembereket nem is okozom. Ha a tüntetést előzőleg közölök csak egy is feljött volna hozzám és panaszát előterjesztette volna, azt szívesen jegyzőkönyvbe veszem és előterjesztésemet megteszem sérelmeik orvosolása végett. — Az összeírás annak idején a szokásos módon közszemlére kitéve volt, de jogorvoslattal ellene senki sem élt, így jogerőre emelkedett. A hatóság tehát joggal védelmezte, hogy az összeírás helyes és végrehajtható. — A törvény köteleességévé teszi még a polgármesternek a szigorú ellenőrzést az utak jó karban tartására nézve. Polgárok panaszt tettek nálam, hogy az ebergyényi ut rossz, tehát helyre kell állítani. A pézstárbán e célra pénz nem lévén, vicinális utra pedig nem is szabad készpénzt fordítani, tehát helyesen jártam el, hogy a közmunka kötelezettek közül a munka teljesítésére ötvenet beidéztam, de a kibocsátott felhívásban az is benne volt, hogy a természetben való leszolgáltatást 1 K 20 fillérrel megválthatják. Ebben találtak tehát sérelmet az iparossegédek. — Ezután még a tüntetés folyását ismerteti és megbotránkozását fejezi ki az ismeretlen felbujtókkal szemben.

Ezután ismét dr. Hajós Ignác jelentkezett szóval. Biztosítja a polgármestert arról, hogy a jelenlévő városi képviselők között egy sines olyan, a ki ellene igazott volna, mert hisz az adott esetben nemcsak a polgármester személyéről, hanem mindnyájunk személyi és vagyoni biztonságáról lévén szó, közös érdekünk a város békéje és nyugalma. De van egy francia közmondás, amely azt mondja: Előre látni annyit tesz, mint kormányozni. Már napokkal ezelőtt hallottuk többen és felhívásokkal uton-utfélen hirdették, hogy a polgármester ellen tüntetésre készülnek, sajátságos tehát, hogy a városi rendőrség nem tudott a dologról semmit és nem jelentette ezt be a polgármesternek; mert ezt eleve ki lehetett volna kerülni és az intézkedéseket megtehetők volna és nem lett volna semmi tüntetés.

A névszerinti szavazás elrendeltetvén, a tanács javaslata mellett szavazott 39 képviselő, dr. Hajós Ignác pedig indítványát szavazás közben visszavonta.

* * *

Tehát nekünk is volt egy kis sociális ízű mozgalmunk, amely izgalomba hozta a nyári hőségtől ellankadt kedélyeket. Tulajdonképpen az egész egy kis jelentéktelen epizód lett volna, ha kisvárosi szokás szerint az egérből hamarosan elefántot nem csinálnak; aprólékos községi belügy lett volna, ha a háta mögött vitás elvi kérdések és ha nem is törvényes, de méltányos sérelmek nem lappangtak volna, amelyeket siettek felhasználni.

Az ellen, hogy panaszának és sérelmeinek minden állampolgár kifejezését adjon és keresse az orvoslást törvényes uton, törvényes eszközökkel, senkinek kifogása nem lehet; de hogy holmi aprólékos sérelem tüntetésben és utcai botrányban csucosodjék ki, azt már helyeselni nem lehet; még akkor sem, ha egy fülénél fogva előhurocolt olyan kérdéssről van szó, amely épügy nyugodhatott volna a közérdek minden sérelme nélkül még néhány esztendőig, mint ahogy 1890-től mostanig nyugodott.

Az érem egyik oldala az, hogy nálunk immár a törvény és hatóságok iránti tisztelet nagyon devalválódott, amelynek riktó kifejezést adtak az iparossegédek akkor, amikor pressióval és közbotrányval szereztek maguknak elégtételt olyan eljárásért, amely ha elavult, az élettel és a kor követelményeivel ellenkező törvényen alapszik is, de mégis — legalább bizonyos formában — törvényes. Az érem másik oldala azonban az, hogy az ilyen mozgalmaknak és elkeseredésnek tápot adni nem szabad, mert az eredmény rendszerint csak izgalom. Sőt megköszönhetjük, ha csak ennyi és nem marad a jövőre kiható nyoma. A közfelfogásban benne marad a fulánk, amely folyton izgat. Az iparossegédek kitüntették maguknak a közmunka alól való mentességet. Eddig a gyakorlat alapján, a hatóságok minden nyilatkozata nélkül élvezték, most már szankeionálva is van egy képviselőtestületi határozattal. Nem mondjuk, hogy ez a határozat helytelen, sőt ha már a kérdés felmerült, csak ez lehetett az egyedüli helyes megoldás, mert az iparossegédek robotra kényszerítési abszurdum, közmunka váltság fizetésére kötelezni pedig, a mi nyomoruságos ipari viszonyaink között, ahol a segédek bére nevetségesen csekély, tiszta lehetetlenség. De feltétlenül jobb lett volna, ha a képviselőtestületnek azt a mentesítő határozatot nem kellett volna meghoznia. Mert ki magyarázza meg majd a nap-szamosoknak azt, hogy ők nem eshetnek azon beszámítás alá, mint az iparossegédek? Ki lesz képes a fuvarosokkal megértetni, hogy ők, mint két nyomorult ló boldog tulajdonosai, nem kérhetnek közmunka mentességet? Hát ha nekik is eszükbe fog jutni, hogy szervezkedjenek, tüntessenek? Nyomoruságot ezek is tudnak felmutatni s emellett hivatkozhatnak arra, hogy a város az iparossegédekkel szemben méltányosságot gyakorolt, tehát abból a méltányosságból ők is kérnek. És hiába állunk elő § magyarázatokkal, mert az ma már nem imponál és különösen nem hat az utcán, amikor a tömegek szenvedélyét az élet nehézségein kívül a köztartozások százféle faja is izgatja.

Mennyivel többet ért a régi hallgatag gyakorlat, még ha nem felelt is meg a törvénynek, mint a mai szankeionált állapot! Az opportunitás, a méltányosság lecsendesítette a kedélyeket, de hogy ezzel megreperálta e a képviselőtestület a hibás törvényt, elfeledtette e azt a felzúdulást, amelyet egy 15 éves gyakorlat megbolygatása felidézett, azt még nem tudjuk.

Szóval úgy vagyunk az egész dologgal, hogy jobb szeretnénk, ha semmi sem történt volna s ha örökre át lehetne adni a feledésnek ezt a ominózió ügyet, amellyel nemcsak a város nyugalmát zavarták fel, hanem telekürtölték az egész országot. Két napig kéjeleztünk abban, hogy rajtunk függ az ország szeje. Egyik sürgöny a másikat érte s a telefonba háromszor-négyszer beleszilárdították a fővárosi lapok szerkesztőszégei: Igaz-e, hogy a polgármester megszökött? Él-e még a meglincelt városgazda? Sikerült-e már a tömegnek a városházát ostrommal bevenni? Hány embert gázoltak agyon a huszárok és hány sortűzet adtak?

Valami éretlen embernek, úgy látszik, gyönyö-

rúséget okozott az, hogy egy könyvatos ujságot a nyári idényre való kaesákkal ellásson s így került a sajtóba a zalaegerszegi forradalom hire, amelyet sokkal kisebb lármával és teljes békeséggel elintézhettünk volna magunk között. Helyet kaptunk azonban a Potemkin lázadására, az arató sztrájk és a politikai válság mellett mi is. A vége pedig az lett, hogy az érdeklődő közvélemény belekaegott a távbeszélőbe: tante bruit pour un omlette; mekkora tűz egy kis téstáért.

Kellett ez nekünk? Szükség volt rá? Nyertünk vele valamit? Nyert vele a város, a hatóság? Vagy nyertek vele az iparossegédek? Az eredmény ugyanez lett volna, ha az iparossegédek közmunkára be nem hívják is s ugyanaz lett volna akkor is, ha a behívásra az érdekeltek nem tüntetéssel, hanem egy egészen csendes kérvénnyel felelnek. A képviselőtestület akkor sem adhatott volna más választ, mint így; de legalább nem kellett volna a dolog azt a látzatot, hogy a törvényt és jogerőre emelkedett hatóssági intézkedéseket pressióval le lehet gyűrni. Az első lépést nem kellett volna megtenni, de az utolsót sem.

Nagy szerepet játszott a mozgalomban a Várhíd Lajos polgármester ellen irányuló elkeseredett hangulat. A polgármester nem népszerű ember. Hogy mivel szerezte meg magának ezt a hangulatot, aziránt minden egyes embert külön kellene megkérdezni. Kisülne egy sor személyes sérelem, vádolnák nyereséggel, gőggel, de leginkább azzal, amivel egyébként minden polgármestert vádolnak, hogy tönkre teszi a várostit és emeli az adót. Személyes kérdésekkel azonban soha sem foglalkoztunk szívesen. Beszámolunk a ténnyel: hogy a polgármester határozott ellenszenvvel találkozik a polgárság szélesebb rétegeiben. Az a sok megtámadtatás, amelynek ki volt téve, azok a személyes sérelmek, amelyeket egyesek szemére vetnek, lassanként belesuggeráltak a mi népünkbe azt, hogy minden bajának, a város anyagi zavarainak, a hatóság zaklatásának a polgármester az oka. Ez a suggestió volt az egész mozgalom és láрма mozgatója. Azokat a nyomtatványokat, amelyeken az iparossegédek közmunkára hívták be, a polgármester írta alá. Ez elég ok volt a felháborodásra. Ismét a polgármester? Szájáról-szájra járt a méltatlankodás, a szakegyletek megmozdultak s végre kibontakozott a méltatlankodásból a tüntetés terve. Előtte való napon majális volt, ahol még jobban megérett a terv; a magyar virtus is buzdította a mulatókat, akiknek nem is volt egyéb szándékuk, mint hogy egy kis heccet csináljanak a városháza meg a polgármester ablakai előtt. A huszárság azonban kivonult, a rendőrség esendőri assistentiát is kért s mikor a tüntető csoport azt látta, hogy egész hadsereget mozgósítanak ellene, szenvedélyesebb lett.

Eleinte olyanforma színezete volt a tüntetésnek, mint ahogy a diákok szoktak felvonulni egy kis abzugolásra vagy maeskenézre, amelyet a rendőrség sem igen szokott komolyan venni. Megtörtént már az is, hogy a maeskenézett politikus kinyitotta az ablakot és barátságosan megköszönte a kitüntetését. És vége is lett ribiliónak. Az történt volna itt is, ha teljesen magukra nem hagyják a békétlenkedőket, akiknek senki sem magyarázta meg, hogy miben áll a dolog; senki sem mutatta meg a békés utat, amelyen céljukat elérhetik. Hanem ehelyett felrobogott a huszárság, kiknek vezetője, Matisz főhadnagy, hála Isten elég higgadt ember ahhoz, hogy mosolygva nézze az egész játékot s a huszárok egyetlen egy tyukszemet se tapostak le.

Ez a zalaegerszegi forradalom története, amely még az ablakosoknak sem adott dolgot. Egy kis láрма, egy kis izgalom volt az egész, amelynek azonban becses tanulságai vannak. Ezeket jó lesz eltenni a jövőre.

Egerszegi krónika.

Rovatvezető: Pubi.

*

Orrszirtmeredés. Körülbeül úgy megoszolva lehetett a kedély és a kedélytelenség abban a társaságban, mely ebben a forró tikkasztó melegben egy este kinn ült a vendéglő udvarán és dacára annak, hogy egyetlen cigányunk egész animóval húzta, nem a zenére figyeltek, hanem különféle dolgokat tárgyaltak.

Most éppen a nyakszirtmeredésről diskuráltak, a melyhez mindenki tudott valami fontosat mondani. Egyedül egy ifju, kit a természet elég nagy orral áldott meg, ült szótlanul, látszólag úgy, mintha a zene hangjai mellett ki tudja hol és merre szárnyalna képzelete.

A máskor különben elég beszédes fiatal hangtalansága megszólításra készíti az egyik vitarendezőt:

— Hát neked mi bajod, hogy úgy el vagy némulva?

— Nincs nekem semmi bajom.

— Dehogy nincs, — szolt közbe egy harmadik. — Hát nem látjátok, hogy szegény beteg: orrszirtmeredésben van!

Az együttérés. Az a katonai kirukkolással füszerezett tüntetés, mely hétfőn délelőtt városunkban lejátszódott, alkalmat adott egy különben fess és ügyes ügyvédjelöltünknek arra, hogy simpathiáját a fölséges nép irányában kimutassa.

Nyugodtan aludta még (vagy már) a reggeli édes álmot, mikor a nagy zajra, mely az utcáról szobája ablakain keresztül szűrődött, felébredt.

Kíváncsian rohan az ablakhoz, ahol látja a tüntetők felvonuló csapatát. A nagy részének piros nyakkendője, vagy a gomblyukában piros szalag rendezői jelvénye volt. A mi kedves fiatalunk nem tudván eleinte miről van szó, hogy háborítatlanul élvezhesse a tüntető felvonulást, hamarosan levetette rendes színű hálóját, és egy haragos vörös színű inget vett magára.

Nem is lett semmi bántódása. Sőt a tüntetők meg is éljenezték, hogy

— Éljen a Jenő úr!

A női hajszál. Már többféleképpen és mindig a belső tisztelet és hódolat hangján olvastuk és hallottuk a női fürtök és hajszálak — legyenek azok bárminő színűek — dicsőítését. Most azonban kaptunk egy olyan nyári verset, a melyet nyilván a rosz főzés miatt elégedetlen férj írhatott és amely a női hajszál alkonyát jelenti. Szól pedig így:

Mikor még fiatal voltam
Mint egy madár úgy daloltam,
Leghőbb vágyam csak az volt, csak
Szép hajadból hogy kaphassak.

Most, hogy nőm vagy te énnékem
Hajad szálát már nem kérem.
Kéretlen is adod bőven,
A levesben, minden déiben.

Soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

I.

A körmendi kir. járásbiróság számára 61·6 köbméter kemény tűzifa szállítandó. Ajánlatok benyújtási határideje 1905 augusztus 28-ika.

Mosonmegye törvényhatósági közutjainak faszerezeti műtárgyai 4766 K 94 f költségvetési összegben belül helyre állítandók.

Az ajánlatok benyújtási határideje július 18-ika. A részletes feltételek a magyaróvári kir. állam-építészeti hivatalnál tudhatók meg.

II.

A Székesfehérvár, Veszprém, Pécs, Kaposvár, Keszthely, Sopron, Kőszeg, Nagykanizsa, Körmen, Pápa és Zalaegerszeg állomásokon elhelyezett m. kir. honvéd csapatok szén-, alom- és ágyszalma, valamint kemény tűzifa szükségletének biztosítása céljából f. évi július hó 13-án Székesfehérváron és Pécsen, 18-án Pápan, 27-én pedig Sopronban és Nagykanizsán ajánlati tárgyalás fog tartatni.

A szállítási feltételek füzete a soproni 18 és a nagykanizsai 20 honvéd gyalogezred kezelőtisztirodájában tekinthető meg, esetleg 15 fillérért meg is szerezhető.

III.

A m. kir. honvédelmi miniszter a honvédség 1906 évi lábbeli szükségletének felét, vagyis 16.000 pár bakancsot (fatalepszegek nélkül) páronként 10 (tiz) korona 94 (kilenevencz) fillérben megállapított egységár mellett a hazai kisiparosok által szándékozik készíttetni. E bakancsok legkésőbb 1905 évi március hó végéig a honvéd központi ruhatárba Budapestre szállítandók, a kereseti összegek pedig 1906 január 1-től kezdve fizettetnek ki.

A szabályszerű bélyeggel ellátott ajánlatok ott, a hol ipartestület van, annak útján, egyéb-

ként közvetlenül kamaránkhöz legkésőbb f. évi július hó 30-ig nyújtandók be.

Erről az érdekelt iparosokat oly megjegyzéssel értesítjük, hogy ez ügyben részletes felvilágosítást az illetékes ipartestületnél vagy kamaránknál nyerhetnek.

Sopron, 1905 évi július hó 3-án.

A kerületi kereskedelmi- és iparkamara.

Hírek.

A vármegye rendkívüli közgyűlése. Zalavármegye törvényhatósági bizottsága folyó 1905 évi július hó 12-én délelőtt 10 órakor a vármegyeház gyűléstermében rendkívüli közgyűlést tart, melynek kizárólagos tárgyat képezik: Eitner Zsigmond orsz. képviselő és társainak indítványa az iránt, hogy az ujonnan kinevezett kormány ellen a vármegye közönsége állást foglaljon. Ezzel kapcsolatban Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun és Zemplén vármegyék közönségének, valamint az az állandó választmány üléséig beérkező törvényhatóságok hasonló tárgyu átiratai. Ezen ügyek előkészítése céljából az állandó választmányi ülés f. évi július hó 8-án délelőtt 10 órakor tartott meg.

Ellenzéki értekezlet. A szövetkezett ellenzék előkészítő bizottsága a következő meghívót küldte szét: »A Zalavármegyei Szövetkezett Ellenzék« folyó évi július hó 11-én délután 6 órakor a »Korona szálló« nagytermében értekezletet tart, melyre t. c. megjelenését okvetlen kérjük. Az értekezlet tárgya: a július 12-én tartandó rendkívüli megyei közgyűlésre beadott indítvány tárgyalása. Bosnyák Géza, az előkészítő bizottság elnöke.

Függetlenségi kör a keszthelyi választó körületben. A keszthelyi választó körület függetlenségi körének megalakítása végett ma délután 4 órakor Keszthelyen népgyűlés lesz. Az előkészítő bizottság elnöke Dervarics Imre, alelnökök: Schadt János, Prisznyák István és Szerdahelyi Jenő; tagjai: Berkes Ottó, Berzsenyi Gyula, Bozsay Pál, Kósbalmi Márton, dr. Lakatos Vince, Meisler Károly, Szerdahelyi Jenő, Regensperger Ferenc, dr. Schwarz Zsigmond. A népgyűlés összehívása céljából megtartott értekezleten örömmel vették tudomásul a kerület képviselőjének, gróf Batthyány Józsefnek a függetlenségi pártba való belépését s kimondták, hogy Eitner Zsigmond orsz. képviselőnek a törvényhatósági bizottsághoz benyújtott indítványát pártolják.

A Zalamegyei Általános Tanító-Testület ez idei közgyűlését Keszthelyen tartotta, ahol az összegyűlt tanítóságot a város kitüntető szívesseggel fogadta. A házakat fellobogózták. A tanítók először misét hallgattak a róm. kath. templomban, azután megkoszorúzták gróf Festetich György szobrát s innét a városházára vonultak. A közgyűlésen Szalay Sándor elnököt, aki megnyitó beszédében üdvözölte dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos tanfelügyelőt; kir. tanfelügyelő az üdvözlésre elragadó beszéddel válaszolt. A testület által kitűzött pályadíjakat — 80 és 100 koronát — Banekovics János és Kertész József nagykanizsai tanítóknak adták ki. Dr. Illés Ignác ezredorvos az alkohol kérdéstről tartott felolvasást; Horváth János zalaegerszegi tanító a beszédhibákról értekezett; Cságyoly József somogy megyei tanító olvastató gépjét mutatta be. Sági János, a »Keszthelyi Hírlap« főmunkatársa bemutatta a tanítóságnak a Balatoni Múzeum érdekes régiségeit. A közgyűlés köszönetet szavazott Keszthely város előljáróságának a vendéglátásért. Közgyűlés után a Hullámban 150 terítékű bankett volt.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Glósz Ernő zalaegerszegi és Károlyi József dr. beszteczebányai kir. főgimnáziumi rendes tanárokat saját kérelmükre kölesönösen áthelyezte.

A Szt-Benedekrendiek diszponálása. Fehér Ipoly főpát a rendtagoknak elhelyezése tárgyában kiadott dispositiójával Németh Gábor csásesi plébánost nyugalomba helyezte s helyére Schedl Arnoldot rendelte ki csásesi plébánosnak. Németh Gábor tehát Csáscsról Zalaapátiba költözik. Nem csak a csásesi plébánia hívei, hanem Németh Gábor zalaegerszegi ismerősei és barátai igaz szeretettel bucsuznak a nyugalomba vonuló plébánostól. Évek hosszú során keresztül köztünk élt, megtanultuk szeretni és tisztelni. Fáj-

dalmasan esik, hogy eltávozik, de reméljük, hogy sokszor visszatér Zalaegerszegre, ahol jószágával annyi barátot szerzett magának. — A főpát tihanyi plébánossá Perényi Otmárt, püncel felügyelővé László Boldizsárt, zalavári plébánossá Ross Mórt disponálta.

A balatoni szövetség működése. A balatoni szövetség mid jobban fokozódó tevékenységgel igyikszik a Balaton kultuszt fellendíteni. Ez idén megkereste a parti vármegyéket, hogy a fürdőhelyeken a bejelentést szabályrendeletekkel tegyék kötelezővé. Zalavármegye törvényhatósági bizottságát arra kérte, hogy a balatonparti vasut kiépítését minél előbb tegye lehetővé. Mind a három vármegyét felkérte, hogy állam-építészeti hivatalaik utján készíttessenek tervet arra nézve, hogy miként lehetne a Balaton körül egy jó, befásított turista utat készíttetni. A szövetség a Balatonon gőzhajó kirándulásokat rendez és pedig Almádi részére július 11-én és águsztus 8-án, Siófok részére július 25-én és águsztus 15-én, Balatonföldvár részére július 18-án és águsztus 14-én, Keszthely és Balatonfüred részére július 17-én és águsztus 21-én. A szövetség nagy báija águsztus 19-én lesz Balatonföldváron.

Aratás. A vármegye területéről érkező hírek nagyon ellentmondók. A nagyon kedvező terméskültségek itt-ott leszállította a nagy hőség. Sok helyről hőütésről panaszok. Sok a dült gabona, de nem oly mértékben, mint más vármegyéből jelzik. Általánosságban annyit jegyezhetünk fel az eddig kapott hírekből, hogy a termés az egész vármegye területén kielégítő, helyenként elsőrendű. Az aratás gyorsan halad, mert minden gabona egyszerre megérett s a gazdák minden erejüket megfeszítik, hogy minél előbb végezhesenek. A szőlők szépen állnak. A mult héten sok helyen kárt tett a vihar és a jég.

Eljegyzés. Sinkovics Géza zalaegerszegi kir. törvényszéki jegyző eljegyezte Lányi Ilonka urleányt, Lányi Kálmán kir. főmérnök, az állam-építészeti hivatal főnökének leányát. Az aranyifjúság szeretett tagjának és bájos menyasszonyának szívből kívánunk teljes boldogságot.

A zalamegyei tűzoltó szövetség közgyűlése. A megyei tűzoltó szövetség mult vasárnap tartotta közgyűlését Keszthelyen; ugyanez alkalommal ünnepelte a keszthelyi tűzoltó egyesület 25 éves fennállását. A közgyűlésen részt vettek a megye összes tűzoltó egyesületei.

Reggel istentisztelet volt, mely után a városháza nagytermében diszgyűlést tartottak. Ezt Nagy Géza városbíró nyitotta meg, utána Kétszery Géza titkár tartott felolvasást a keszthelyi tűzoltó testület 25 éves történetéről. Ekkor osztották ki öt működő tagnak a jubileumi érmeiket. Ezután a megyei közgyűlés vette kezdetét.

Ezen Knortzer György elnököt Deák Péter Nagykanizsa város rendőrkapitánya helyettesítette.

Starzsinszky Gy. galamboki főparancsnok megemlékezett Knortzer György elnök, nagykanizsai főparancsnok tavalyi jubileumáról, mire a szövetség elhatározza, hogy Knortzert átiratilag üdvözlő és érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja. Megejtették a választásokat. Elnök lett Knortzer György, alelnök Zahorán Pál, titkár Brück Sándor, pénztáros Réti Lajos, ügyész dr. Olap Mór. Megválasztották továbbá a 12 tagú választmányt és 3 számvizsgálót. Ezután megállapították és elfogadták a jövő évi költségvetést és elhatározták, hogy a legközelebbi gyűlést Zalazentgróton tartják, hol a tűzoltóság 20 éves fennállását fogja jubilálni. Gyűlés után a tűzoltók megtekintették Regensperger Ferenc kézfegyűrárt.

Délben a Hullám vendéglőben bankettre jöttek össze.

Délután a tűzoltók a 8. huszárezred legénységével iskola- és rohamgyakorlatokat tartottak, este jól sikerült népünnepélyek következtek.

Gyászhir. Tóth Imre vármegyei tisztviselő 36 éves korában Zalaegerszegen meghalt. Derék, szorgalmas ember, jó apa volt, akit özvegye, négy kis gyermeke, pályatársai és sok jó barát gyászolnak. — Pálffy Lacika 8 hónapos korában meghalt Paesán. A kis angyal elköltözése gyászba borította szerető szülőit, Pálffy László szolgabíró és nejét, Véssey Ilona urasszonyt. — Schill Károly magánzó, Schill Imre zalaegerszegi róm. kath. kántor édes atyja 87 éves korában meghalt Veszprémben, július 5-én.

Képviselői beszámoló. Dr. Nyáry Béla, az alsó-lendvai választókerület országgyűlési képviselője Alsólendván beszámoló beszédet tartott, amelyet nagy tömeg hallgatott végig s a népszerű képviselőt lelkes ovációkban részesítették. A néphez még Kiss Pál esperes beszélt s beszédében összetartásra buzdította a választó polgárokat. Délben társas ebéd volt, amelyen az ellenzék összes vezető férfiai részt vettek.

Anyakönyvi kinevezés. A m. kir. belügyminiszterium a leszenzetomaji anyakönyvi kerületben Szily József jegyző-gyakornokot, a letenyi anyakönyvi kerületbe pedig Szabó Pál segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

Napszurás. A rettenetes hőségben sokat szenvedtek az arató munkások és többen napszurást is kaptak. Így gróf Széchenyi Béla pölöskei uradalomban több arató megbetegedett, közülük Szabó János 21 éves egeraracsai legény meg is halt. Egyetlen támasza és kenyérkeresője volt özvegy anyjának. — Gulácsos és Gyulakesziben az aratók nagy része megbetegedett. A napszurás áldozatai lettek Horváth Katalin és Tóth Klára aratóleányok, akik rövid szenvedés után meghaltak. — Barbarics Teréz 18 éves földmives leány a bekeházi határban aratott. Munkaközbe hirtelen rosszul lett és összeesett. Társai nyomban koesira ültették, hogy beszállítsák a helybeli kórházba, azonban utközben meghalt. Az előhívott orvos már csak a beállott halált s azt konstatálhatta, hogy napszurás ölte meg az erőteljes, egészséges leányt. — Nagyfaludon Szücs Dezsőnél pedig Kis János szentlőrinczi gazdaember olyan heves orrvérzést kapott munkaközben, hogy órák kellettek ahhoz, amíg az orvos képes volt elállítani. — Nagykanizsán és környékén 6 áldozata lett a hőség. Gelsén négy arató kapott napszurást, Kiskanizsán egy asszony és Füzvölgyön egy legény, akit őrvjngve szállítottak a kórházba. Budai János tapolcai lakos folyó hó 6-án délelőtt aratás közben a raposkai mezőn napszurás folytán meghalt.

Tüzek. Felsőkirályfalván tizennyolc gazdát juttatott koldusbotra a tűz, amelyet magukra hagyott gyermekek játék közben okoztak. A tűz roppant gyorsan harapózott el egyik házról a másikra. A mezőn dolgozó nép gyorsan haza szaladt, hogy amit lehet, megmentsen. A zür-zavarban teljes fejtelenség uralkodott; a tűz lokalizálására senki sem gondolt. A feeskendők már csak akkor kerültek elő, mikor az égő házakat már megközelíteni sem lehetett s a víz-sugár nyomtalanul elveszett a lángtergemben. Bebizonyult, hogy a községek nyomorult tűzi feeskendői, amelyeket csak azért szereztek be, hogy a hatóságok rendeleteinek eleget tegyenek, semmit sem érnek. A tűzoltó eszközök nyomorultak s a nép nem ért a tűzoltáshoz. Emberáldozatot nem szedett a vész, egy gazda azonban súlyos égési sebeket szenvedett. Lovait akarta az istállóból kimenteni, mikor leszakadt a tető. A nyomoruság annál nagyobb, mert csak két ház volt biztosítva. A nyomor enyhítésére Kolbenschlag Béla esáktornyai főszolgabíró azonnal gyűjtést indított s Csáktornya közönsége élelmiszerekkel és pénzadományokkal sietett a kárvallottak segítségére. — Fityeházán leégett a Fuisz testvérek lakóháza, az összes bennlévő ingóságokkal együtt. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

Hirtelen halál. Zsiga István zalalövői erdőőrt a mult héten az erdőben halva találták. Büntényt gyanítottak s a járásorvos ugyszintén a törvényszéki orvos felboncolták a hullát. Kitünt, hogy az erdőőrt szívvelületés ölte meg. Zsiga István az alkohol rabja volt, amely meg is ölte. Már napokkal előbb rosszlétéről panaszkodott s a rendesnél nagyobb adag pálinkával kurálta magát. Az erdőben valószínűleg lefeküdt aludni s eközben érte a halál.

Nyári multság. A zalaegerszegi kereskedő ifjak egylete ma délután tartja nyári multságát a Baross-ligetben. A kivonulás 4 órakor lesz az egyesület helyiségéből. Este fél kilenkor nagy tűzijáték. Kedvezőtlen idő esetén a multságot július 16-án tartják meg.

Uj tejszövetkezet. Bollahidán a Z. G. E. titkárának közbenjárására folytán 20 taggal, 58 üzletrésszel tejszövetkezet alakult.

Hőség, vihar, jégeső. A mult héten rettenetes hőség uralkodott. Ekkora melegre évtizedek óta nem volt példa. A hőség győtrő volt s az arató munkások nem voltak képesek egész napon át dolgozni. Gyakori volt a napszurás, amelybe

több ember meg is halt. Mindenki eső után sóhajtozott, de esőtörtökig nem mutatkozott a láthatáron felhő, nem mozdult egy falevél sem szazzó levegő rezgett a háztetők felett. Csütörtökön délután északnyugat felől sötét felhő kerekedett csendes morgással. Délután 3 és 4 óra között szép esendesen megeredt az eső, amely mind sűrűbb lett s 4 óra után erősen zuhogott. Majd foszladozni kezdtek a felhők s kivillant a nap. Hat óra felé azonban két felhő találkozott a fejünk felett; néhány percig valóságos ciklon rohant át a vidéken, amely fákat tördelt s a jégszemekkel kevert záport hajtotta maga előtt. Zalaegerszeg határában kevés jég volt. András-hidán, Vorhotán, Teskándon, Hóttón már nagyobb kárt okozott; erősebb volt a jégeső Bucsuszentlászlón és nagy vihar volt Söjtörön is, de ott kevés jég esett. Jeget jelentettek Nagylengyelből is. Csütörtök óta az idő hűvösebbre fordult, a láthatár többnyire felhős.

Tapolezán folyó hó 6-án este 6 és 7 óra között nagy vihar volt óriási jégesővel, mely a szőlőkben és veteményekben nagy károkat okozott. A jégeső mogyoró és dió nagyságu darabokban mintegy 5 percig sűrűn hullott alá. Egy asszony, akit a szabad uton ért a vihar, a jégverés következtében súlyos betegen fekszik. — Jégverésről és vihar okozta károkról kaptunk hírt Keszthely környékéről. Czerszegtomaj, Gyenesdiás, Vonyarez, Páhook, Rezi, Szántó községek határában sok a kár. A zalaszentgróti járásban ugyancsak 6-án erős vihar s helyenként jég is volt.

Táncmulatság. A zalaegerszegi szabómunkások, bőrmunkások és famunkások szakegyetei népes mulatságot tartottak folyó hó 2-án a kaszaházi kertben. Délután 4 órakor a Rákóczy-induló hangjai mellett vonultak ki a tagok a szépen feldisztett, giurlandokkal és díszkapuval ékesített kertbe. A közönség szép számban vett részt a mulatságon. Tombola is volt, amelyen értékes tárgyakat játszottak ki. Bevétel volt 380 korona, kiadás 180 korona. Felülírtak a következők: báró Solymossy Ödön 20 K, dr Hajós Ignác 3 K, Schwarcz Simon, özv. Paál Józsefné, Kucsera Antal, Kummer Gyula 2—2 K, Szántó Rudolf 1-80 K, Vathy Jenő 1-40 K, Gruber Mariska, Vörös János, Szőke József, Málér János, Simon István 1-20—1-20 K, Unger Antal, Feili Béla, Dáni András, Fendrik József, Fenyvesi Simon, Weinberger Jakab, Rosenthal Gyula, dr Halász Vilmos, Kovács Gyula, Klein Sándor, Borbély György, Klein Pál, özv. Kesseldorfer Mihályné, Léránt György, Lendvay László, Jády Károly, Hány József, Dömötör János, Magyar József, Löwi Gyula, Horváth Zsigmond, Zéger Lajos, Áfreány János, Hollósy Ferenc, Horváth János, Stern Pál, Varga István, Kohn Jenő, Vathy György, Joós Lajos, Weber Mór, Veszely Dávid, Hochberger Sándor, Sipos István, ifj. Horváth Sándor, Lovonyák Antal, Nagy Gáspár, Kovács Koloner György, Cseh Károly, Jóna Sándor, Peleska József, Kondor Gergely, Balasa Péter, Veresek József, Vincze József, Pausa Kálmán, Ratkovics Ferenc, Varga Miklós, Varga János, Gampel István, Lencz János, Pataky Ferenc, Lendli Gyula, Bencze Ferenc, Farkas József, Doma János, Horváth József, Janzós Sándor, Tóth István, Maray József, Ruzsics József 1—1 K, Haász Katka, Kakas Agoston, Kohn Dávid, Simon Erzsike, Nagy Gyula, Lakatos István, Vizlendvay Mihály, Stern Mór, Szommer Gyula, Cseh Róza, Polák Vilmos 60—60 f, Gecsovics István, Ellenbogen Emma 50—50 f, Löwi Lina, Kohn Mariska, özv. Hárlich Béláné, Engelhardt Sándor, Hirschl Géza, Tiszlér József, Hollósy György, Braun Ignác, Lövi József, Pukk Lujza, Halassy István, Janzós Sándor 40—40 f, Végh Gyula, Farkas Antal, Dankovits Jánosné 20—20 f, Horváth Sándor 10 f. — A felülírtakéért ezúton mond hálás köszönetet a mulatság rendezéséért.

Harisnyagyár Sümegen. Eitner Zsigmond orsz. képviselő egy életre való tervvel foglalkozik: Sümegen harisnyagyárt akar létesíteni, amelyben egyelőre 50 leány találna kenyérkeresetet, később azonban az üzem jobban kiterjeszhető lenne. Tudvalévő dolog, hogy Ausztriának legnagyobb behozatala van szövött árukban, amelyekért sok milliót kap. Érdemes tehát oly tervvel foglalkozni, amelyek a milliókat itthon tartják. Ahol elég munkaerő és villamos áram áll rendelkezésre, a nép a női kézimunka révén szép keresetre tehet szert, különösen ha a társadalom is segítő kezét nyújt. Sümegen minden

tenyező meg van ahoz, hogy a harisnyagyár létesülhessen, amelyet még ez év őzén üzembe akarnak venni.

Beteg cigányprimás. Horváth Jóskától, a zalaegerszegi cigányprimástól kaptunk levelet. Lipikén van, ahol hat hétig kellene maradnia, hogy meggyógyuljon. De elfogyott a pénze. Kéri a közönséget, hogy adományaival támogassa és tegye lehetővé egészségének visszaszerzését. Címe: Horváth József zenekarvezető, Lipik. Adományokat a szerkesztőség is készséggel közvetíti.

Betörés. Nagykanizsán a Weiss és Ledofszky cégnek a városház épületében levő üzletébe fényes nappal betörték. Az ismeretlen tettesek az udvari pincelejáraton át mentek az üzletbe s a kézi pénztrájból 5—600 K pénzt vittek el. A pincelejárát közvetlenül a rendőrlaktanya mellett van.

Ismét az automobil. Györkös Ferenc gyertyamosi gazda a hegyről kocsin tért haza. Az uton egy automobil jött vele szembe. A pöfögő masinától a lovak megijedtek s a kocsit felfordították. Györkösnek a karja eltörtött.

Katonavilág Tapolezán. Megirtuk, hogy Tapoleca vidékén egész július hónapban nagy katonai gyakorlatok lesznek. 15-ig a pécsi 19. és 20-ik honvéd gyalogezred, 15-ike után a székesfehérvári honvéd gyalogezred fog Tapolezán tartózkodni, ahol most sok a katona, élénk az élet. Ott tartózkodik a székesfehérvári honvédekzenekar is, amely nem csak a holtra fáradt katonáknak, hanem a hűsülő eibileknek is gyönyörűséget szerez.

Hogyan bannak el a munkásokkal. Egy kamenicai ügynök Mária-Radnán sok oláh munkást szerződtetett Rotschild kamenicai fakereskedő részére. A szegény oláhok kaptak az alkalmon s a felajánlott nyomorult bérért csapatostól jöttek vasuti talpfákat faragni a kamenicai erdőkből. Az ügynök egység árak szerint kötött szerződést s a tudatlan oláhok csak itt vették észre, hogy keresményük élelemre sem elég, nemhogy haza küldhettek volna valamit. Harmincan beállítottak tehát a csáktornyai fészolgábiróhoz, hogy toloncoltassa őket haza, mert az utolsó garasból is kifogytak. Kivánságukat teljesítették.

Száz esztendőtt élt. Gyenesdiáson meghalt Somogyi Erzsébet, aki épen egy évszázadot élt. Azt írják róla, hogy 50 esztendeje minden nap egy karaj kenyeret és egy természetes pohár bort reggelizett és a legjobb egészségnek örvendett. Szentül meg volt győződve, hogy a bor a legjobb életelixir. Tessék most már az antialkoholistáknak néhai Somogyi Erzsébet hivatásával elhitetni, hogy a bor gonosz ital, amely megrövidíti az életet.

A nádpipa. Ahogyan az öregek csinálják, azt utánozzák az aprók is. A felügyelet nélkül hagyott gyermekek pipát csinálnak maguknak s szívják a szárogatott fűzfa levelet. Kővágóörsön három kis fiú is nádpipára gyújtott s egy szénakazal tövében vigan fújták a füstöt a levégőbe. Az egyik gyermek megégette a száját s eldobta az égő nádat. Ettől tüzet fogott a széna, majd a ház is. A lakosság a szélesesedő időben lokalizálni tudta a tüzet; három szegény család tulajdonát képező ház azonban teljesen elégett.

A hegypásztor büne. Küne György a nagyrecsei Adám hegyen szőlőpásztor. A fizetése nem valami nagy, nem jut belőle italra, amelynek Küne már hivatalánál fogva nagy barátja. Ugy segített magán, hogy alkulesot szerzett Németh Gábor pincéjéhez és szorgalmasan lejárógatott. Társai voltak Csizmadia Antal és fia. Németh Gábor észrevette a bor fogyását és lesbe állott. Éjjél körül jelentkeztek is a tolvajok. A gazda a szomszédoktól hamarosan segítséget hozott s a három jómadarat elesipte.

A kiskanizsai bucsu. Mult vasárnap zajlott le a kiskanizsai bucsu. Jó mulatság esett, amelyben a bieskánakis szerep jutott. Göncies György és Bencze Ferenc nagyot riantak a nagykorosmában. Nem volt egymás ellen haragjuk, mégis összeveszték. A szerencsétlen Módi Ferenc megkísérelte őket kibékíteni. A két veszekedő ki is békült, de nem Módi Ferenc öröme, akit alaposan összeszurkáltak.

Szaporodik a fogas. A Balaton partról írják, hogy a halászati társaság a fogas és süllő mesterséges szaporítása által a halállományt tetemesen emelte s a Balatonban különösen ez a halfaj erősen szaporodik. Reményünk lehet tehát, hogy a jövőben mi is kapunk balatoni halat.

Elsodorta a patak. A Diszel községen keresztül folyó Eger patak partján játszadozott Pintér József másfél éves kis leánya. A szülők arattak a mezőn, a falu néptelen volt. Minden épkézláb ember a földeken dolgozott, csak néhány gyermek ödöngött a házak körül. Pintérék kis leánykáját felügyelet nélkül hagyták s a gyermek a patak vizének locsogásában gyönyörködött. Apró lábával esobogott a vízben, míg egyszer megbotlott s a sebes folyó elsodorta. A leánya megfulladt s csak másnap találták meg messze a községtől, ahol a víz egy sekélyebb helyre vitte.

Részegen a hatálba. Rieg József kővágóörsi ember hajósmunkával kereste a kenyerét, meg az italát, amelyre sokat költött. A mult szerdán is berugott s részegen beleült egy kis esónakba, hogy átevezzen a Balaton tulsó partjára. Az apró jármű a részeg ember dülöngélésétől felfordult és Rieg a Balatonba fulladt. Holttestét másnap Tihanynál dobta ki a víz.

Utonállók. Lak József és felesége diszeli lakosok békésen ballagtak a Hegyesd felé vezető uton. Egyszerre eléjük toppant nyole sáskai legény és megrohanták őket. A férfit igyekeztek ártalmatlanná tenni, az asszonyt pedig földre teperni. Lak József nagy nehezen kiszabadult támadói közül és feleségének segítségére sietett. Az asszony a földön fetrengett és Hofman Imre a száját igyekezett betömni. A legények aljas céljukat nem érték ugyan el, de a házaspárt kirabolták s elvittek tőlük 65 koronát. A megtámadt házaspár végre futva menekült; az asszony Diszelbe, a férfi Tapolezára ment. A csendőrség összefogozta a díszes társaságot. A legények beismerik ugyan, hogy a dulakodásban részt vettek, de tagadják, hogy raboltak volna. Horváth József kővágóörsi lakost valólják a felbujtással, aki Laknének ellensége. A vizsgálat folyik.

Meglepetés. Ugy éjjél tájban hangos kurjongatás zavarta meg a Kisfaludy-utca lakóit. Valaki éktelenül hamis hangon énekelte János vitéz nótáit. Utóbb pedig torka szakadtából tüzet kiabált. Aztán elhallgatott, várva a riasztó kiáltás hatását. Ez csakhamar meg is nyilvánult. A kiabáló fájdalmas hangon könyörögve kért valakit, hogy elég az ütlegből, ne bántsa. A csendhőroító futásban keresett menedéket.

Mének kiosztása. A m. kir. állami méntelepek ménanyagának osztályozása, illetve selejtezése a f. hó folyamán történik meg; és pedig a hozzánk legközelebb eső Bábóinán július 17-én, Paliban 20-án s Nagyatádon 21-én. A kislejteztet, de tenyésztésre még alkalmas ménnek a helyszínén nyomban el fognak adatni.

A koldusasszony. Özv. Garai Józsefné házról-házra koldulva tengette életét. Annnyja sem volt már, hogy egy zugot szerezhetett volna, ahol kipihenhesse zaklatott életének nagy fáradalmait. Istállóban, padláson, legtöbbször a szabadban pusztán földön töltötte az éjszakát. A mult héten egy padlásra mászott fel, ahonnan leesett s összetörté-zuzta magát.

Kinek van igaza. Hegyi Ferencné a piacon föl-alá járva bevásárolt. Nagy lévén a meleg, magával hozott nagykendőjét azzal a kéréssel adta át egy állandó piaci árúnak, hogy vigyázzon rá, amíg bevásárlásait elvégzi. Mintegy 1 1/2 óra múlva megszólít egy embert s kéri a kendőjét; ez mit sem akart arról tudni s azt hajtogatja, hogy neki nem adta. A dolog a rendőrség elé került, a hol most annak a kérdésnek a megállapításával foglalkoznak, hogy kinek adta Hegyiné a kendőjét.

Gondatlan cseléd. Egy uri háznál a cselédre bízták a család legifjabb esemetét, a kis angyal arcú békét, hogy játszó vele a szobában. A kis ember az ablak párkányára akart feljutni, hogy onnan nézegethesse a járó-kelőket. Hosszas rimázkodásra felültette a cseléd, de nem ügyelt kellőképp rá, mert a gyermek kihajolt az ablakon és kiesett az utcára. Szerencsére nagyobb baja nem történt.

A betegsegélyző pénztár hátraléka. Panaszt tett a helybeli kerületi betegsegélyző pénztár az alispáni hivatalnál, hogy a kerületébe tartozó községekben lakó tagjai tagdíjaikkal oly nagy mértékben elmaradtak, hogy ennek következtében a pénztár hivatásának s elvállalt kötelezettségének eleget tenni képtelen. A vármegye alispánja ebből kifolyólag utasította az I. foku hatóságokat, hogy ezen hátralékoknak behajtá-

sára különösen nagy gondot fordítsanak s ott, ahol kell, szigorú végrehajtást is alkalmazzanak. A hátralekösok tehát saját érdekükben cselekszenek, ha tartozásaikat lehetőleg mielőbb kiegyenlítik.

Tolvaj cseléd. Csiszár Roza cseléd volt a Göndöcs féle vendéglőben. Odaadónak és hűnek mutatkozott, azért nem is igen titkolóztak előtte s ezt arra használta föl a leány, hogy belenyúlt egyik éjjeli szekrénybe s onnan 14 korona készpénzt kilopott.

Eladó állatok. A keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézetnél 3 drb 1½ éves merinó précoce tenyészkos s 27 drb vegyes koca mustra anya birka eladó. Az állatok csak a már megtörtént nyírás után vehetők át.

Elhaltak. F. évi június hó folyamán városunkban elhaltak: 1. Gerencsér István 51 éves, r. k. nős földműves. 2. Miszori Lajos 73 éves, r. k. nős magánzó. 3. Weisz Károly 5 éves, izr. gyermek. 4. Votipka Dorottya 79 éves, r. k. hajadon szakácsné. 5. Bedő Ferenc 79 éves, r. k. nős földműves. 6. Bogár Borbála férj. Horváth Lajosné 63 éves. 7. Wellenstein József 2 hónapos, r. k. gyermek. 8. Primusa György 1 hónapos, r. k. gyermek. 9. Slemmer Juli 21 éves, r. k. hajadon varrónő. 10. Házás Sándor 72 éves, ág. ev. koresmáros (kórház). 11. Özv. Kovács Ferencné szül. Benke Franciska 72 éves, r. k. magánzó (kórház). 12. Kolompár Mária férj. Kolompár Péterné 75 éves, r. k. kőboreigány (kórház).

Deák Ferenc beszédeiből eddig csak a nagy, hatkötetes kiadás kapható, melyet Kónyi Manó rendezett sajtó alá. Most Ferenczi Zoltán, Deák kitűnő életírója, e beszédeknek egy kisebb, válogatott kiadását rendezte sajtó alá, melyben a nagy államférfiu felszólalásai közül a történelmi fontosságuk mind meg lesznek találhatók a szükséges jegyzetekkel és bő életrajzi bevezetéssel, valamint Deák korára vonatkozó illusztrációkkal együtt a »Remekírók Képes Könyvtára« ez idei sorozatában fog megjelenni, hat más kötettel egyetemben, melyek közül fölemlítjük Kemenes (Kempfi) Józsefnek, a vállalat számára készített új Odyssea fordítását, valamint Radó Antal magyar Firdusziját.

Millió ember foglalkozik azon gondolattal, hogy egy módot találjon arra, hogy a család minden részének szórakozást nyújtson. Ezen rejtélynek mondható eszmét a »Tolnai Világ Lapja« megoldotta. A család minden egyes tagja talál szórakozást ezen igazán páratlanul mondható képes ujságban, mely hetenkint 50 sőt 70 oldal terjedelemben is megjelenik, s potom 4 K 96 f-be kerül egy félévi előfizetési ára 8 K helyett. Ajánljuk ezen lapot szives figyelmébe olvasóinknak. Egy mutatványt készséggel küld a kiadóhivatal, csak tessék a »Magyar Kereskedelmi Közlöny« kiadóhivatalához Budapest, VII. ker. Károly-körut 9. fordulni.

Öreg Gyuri bandája. (3.)

Befejezésül néhány szemelvényt közlök még a nagy bünperből, amelyek aktáit nemsokára máglyára rakják.

Rendkívül érdekes a vádló és védő tiszti ügyészek szereplése, akiknek perbeszédeit egész terjedelemben jegyzőkönyvbe foglalták, vagy talán maguk az ügyészek írták bele, mert a többi szövegtől teljesen elütő írással vannak írva.

A vádló terjedelmesen felsorolja a vádpontokat s a bizonyítékokkal és jogi szempontokkal nem foglalkozik annyit, mint a frazeológiával. »Sokak az olyan vétek, amelyek rész szerint az előadottaknál kisebbek levén, figyelmet nem érdemelnek, rész szerint tökéletesen be nem bizonyíthatóknak; de azért a Tiszti Ügyész ezek eránt is méltó figyelmet kíván és kéri ezen gonosz és Istentelen rab személyeket, mint az Emberi társaságban Élő Jámboroknak veszedelmeket, a Közbatárság felzavaróit, a Törvények és Emberiség ellenségeit és megjobbultni s józan erkölcsiségre visszatérni megvesztegetések miatt nem akarókat elítéltetni s a boszúálló igazságnak eleget tétetni.«

A védő ügyész a sok bebizonyított büncselekménnyel szemben majdnem tehetetlen volt. Valamit azonban mégis mondani kellett, belekeveredett tehát a rabuliztika utvesztőibe.

»Jóllehet a felperes Tiszti Ügyész ur által

feltett rettenetes vádak magokban gondoltatván a boszúálló igazságnak méltán tárgyai lehetnének, sokkal szelidebb szint öltöznek mindazon által azon gonosz tettek, ha azoknak eredeti kuffejek eránt való kegyes figyelmét a T. Törvény Széknek megnyerheti. Valamennyien ugyanis a Felperes Tiszti Ügyész urnak megismerése szerént is szökevény katonák levén, mi volt természetesebb, minék utánna már elszökések megtörtént, mint mind a Törvény boszuja elkerülése mind maguk élete tartása végett megkabalva egy oly képeni élet nemre vetemedni, mely végre őket ezen szerencsétlen állapotra juttatta. Hogy pedig a Király és Haza hűségéről ell felejtkezve azon zászlókat, melyek eránt örök hűséget esküttek, hitetlenül elhagyák, mi kényszerítette valljon őket, ha nem ugyan az a természet, amely midőn a Törvényeket, Haza és Fejedelem eránt való hűséget és tiszteletet sért-hetetlennek kialtya, ahoz másrészlül a katonai sanyaru életet nem mindenkor szenvedheti el. Sőt ugyan az a tselekedetek is, mely a Felperes Tiszti Ügyész ur által tökéletes és már jobbít-hatatlan megvesztegetések tziemerének állítottak, hogy magokat tudni illik szüntelen társaságban tarták, azokban magokat feloszták s fellyebb valókat rendeltek, nem éppen ellenkezőleg, azon benne még ébren levő lelkiismeretre mutat e, melyben még a megjobbulásnak remélhetése meglévén, gonosz tselekedetekért őket szüntelen mardosta és a gonoszságban annyira megátalkodni nem engedte, hogy magánosan azon életet folytatattani merészeljék, melyben őket egyedül a mostoha sors tasztította s belülle vagy már szép módjával kívánszorogni nem lehetett, vagy ha belülle kivergődni akartak is, az orgazdáknak veszedelmes lépe őket még jobban belé keverte.«

A védő ügyész beszéde nem hatotta meg a törvényszéket, mert rettenetes szigorú ítéletet hozott, amelyet szintén közlünk. Az ítélet a nagyobb büntettek felsorolásával kezdődik s a következőképp fejeződik be: »Ezen ell számlált tettek felül menyi birka és sórtvélesekét vagdaltak le, Pásztorokat és más Jámbor lakókat az ilyen apróbb lopásokkal megkárosítottak, szabad vallásaikból a Rab Személyeknek kivilágosodván, mint ezen elszámlált és bőven kiírott környüállásokból oly világossan, mint a napfény bebizonnyodik, hogy az ezen Perben álló gonosz és Istentelen személyek s minden emberiséget félre tévő s iszonyu és rettenetes tselekedeteik által az emberi érzékséget és közbátorságot felzavaró Haramia Rab Személyek Öreg, másként Széles, Borsos, igaz névvel Szüts Miska, Somogyi, Szemeti, igaz néven Beke Bandi, Nyessi, másként Káposztás Jantsi, igaz néven Kováts Józsi, Lóts másképp Horváth Miska, Zsoldos másképp Horváth Istók szökött katonák, Cser másképp Kováts Miska csavargásaik ideje alatt egyik rablást s gyilkosságot alig végzették el, már másikkban kezdetek, a megkárosítottak kárai megfizetésére elégtelenek, rablásokat vadon kinezásokkal tetézték oly annyira, hogy az ilyen véteket bizonyos életnek nemül választván életek meg jobbulásához semmi reménség se lehet s ezért életek további fennmaradását éppen meg nem érdemlik, ezért magoknak bőven megérdemelt büntetésére, másoknak pedig hasznos és rettentő példájára, semmi környüállás nekik könnyebbségekre nem szolgálván, Nyessi, máskép Káposztás, igaz néven pedig Kováts Józsi, mint nagyobb és kegyetlenebb gyilkos Kerékre olyan formán, hogy az első ütés lábain kezdődvén és végtére a melye is összezuzattatván, holt teteme a kerékre feltétessen; Horváth vagy Zsoldos Istók pedig mint gyilkos és nem annyira rabló, Hohér Pallossára, Szüts Mihály igaz néven, másképp Öreg, Széles, Borsos, Szabó Gyuri, Somogyi, Szemeti, igaz néven Beke Bandi, Lóts, igaz néven Horváth Miska és Cser, igaz néven Kováts Mihály Rab Személyek pedig Akasztófára, oly móddal mindazonáltal, hogy elsőben Cser vagy Kováts Mihály, másodsor Lóts vagy Horváth Miska, harmadsor Somogyi, Szemeti, igaz néven Beke Bandi, legutoljára pedig mint vezérgonosztvó Öreg, Széles, Borsos, Szabó, igaz néven Szüts Miska büntetéseiket ell vegyék, kárhoztattatnak s ekképpen mind a hatan az Élők sorából kitöröltetni rendeltetnek.«

Az ítélet 1812 év őszén Zalaegerszegen végre is hajtattott. A többi rabló részben a börtönben elhalt, részben tömlőzre ítéltetett.

Az insurrectió utáni rablóvilág ezzel megszünt, de a göcseji erdőkből még hosszú ideig lappangtak szökött katonák, akiknek sikerült a pandurok elől elmenekülni, vagy velük jó barátságban élni.

Közgazdaság.

Vajkivitel.

Az európai nyugati államok felé irányuló terménykivitelünk, mely eddig örvendetes eredményt ért el és melynek gazdasági fejlődésünkönél fogva napról-napra emelkedni kellene, mindinkább csökken. Sajnosan vagyunk kénytelenek tapasztalni, hogy gazdasági terményeink a külföldi piacokról mindjobban kiszorulnak; nem vagyunk képesek más országok versenyével szembeszállni; terményeink előállítására és elszállítására aránylag még annyira drága, hogy a külföldi piacairól kénytelenek vagyunk visszavonulni.

Újabban a vajtermelést honosították meg nálunk, egy oly termelési ágat, a melyre eddig vagy éppen semmi, vagy nagyon kevés tekintettel voltak gazdáink. És az országos központi, valamint a vidéki gazdasági egyesületek élén álló férfiak buzgósa folytán tejtermékünk a külföldön szép kelendőségnek örvendett ez időig. Nevezetes volt ezen cikkből a bevitelünk Német és Törökországba. Utóbbi szükségletek majd nem kétharmadát nálunk fődözte.

A magyar vajat a muzulmánok előszeretettel vásárolták s székesfővárosuk üzleteiből sehol sem hiányzott ez az élvezeti cikk. Németország kereskedelmében is nevezetes szerepet játszott a magyar vaj mindmáig. A német is szivesen vásárolta a vajat nálunk, míg más országok olcsóbb áruival le nem szorították.

Igy vajbevitelünk Németországba 1902. évben 54 ezer métermázsára rugott, a mult 1904. évben már csak 42 ezer métermázsát tett ki.

És abban az arányban, amint a mi bevitelünk csökkent, Dánia, Hollandia, Oroszország, sőt Kanada és az Egyesült-Államok vajbevitelére Németországba jelentékenyen emelkedett.

A m. kir. központi statisztikai hivatal kimutatása szerint Németország vajbevitelére 1904. évben 343 ezer métermázsára volt. Ennek az értéke nem kevesebb mint 61 millió márkát tett ki. Ha az utolsó évek statisztikáját összehasonlítjuk, azt tapasztaljuk, hogy a bevitel ebből a cikkből úgy mennyiség, mint érték tekintetében száz percentnél többet tesz ki. A vajfogyasztás e szerint Németországban megkétszereződött.

A magyar vajtermék szín és zamat tekintetében bátran kiállja a versenyt akármely országgal; sőt a vegyvizsgálat azt a meglepő eredményt konstataálta, hogy zsidúsabb akármely más ország termékénél; csak az a kár, hogy az előállítás még mindig költségesebb más országénál. A tejszövetkezetek létesítése sokban hozzájárult ahhoz, hogy a vaj előállítása olcsóbbá tétessék, de mivel szövetkezeteinknek legnagyobb része még mindig nincs kellően berendezve és felszerelve, le kell mondani arról, hogy olyan országok termékeivel versenyezzenek, a mely országok a technika legújabb vívmányait szolgáltatukba hajtották.

Ha majd gazdáink és tejszövetkezeteink is képesek lesznek magukat mindazokkal a gépekkel s egyéb eszközökkel ellátni s birtokában lesznek annak a tőkének, amely a tejszövetkezetek forgalmának az emeléséhez s intenzívitásához szükségesek, hisszük, hogy ismét kiállhatnak a versenyre és az elvesztett külföldi piacokat megint megszerezhetik termékeik eredményes értékesítése céljából.

Igyekedzenek tehát a már meglévő szövetkezetek s fejlesszék intézményeiket a lehetőségig minden irányban. Azokban a községekben pedig, a melyekben tejszövetkezetek még nincsenek, alakítsák meg a gazdák mielőbb. Így jól értékesíthetik tejterméküket, amíg ez ideig nagyrészt elkallódott, a hulladékot pedig, amit a szövetkezetektől visszakapnak, gazdaságukban használhatják föl sikerrel.

Tartsák szem előtt a földművelő gazdák, hogy fillérekben lesz a korona; s a legszebb, a legbecesebb eredmény az, amit az ember keze munkájával, homloka verítékével ér el.

Ks.

A lisztharmat felismerése.

A lisztharmattal úgy vagyunk, mint a legtöbb elemi veszedelemmel, aki még nem látta, nem tapasztalta, az nem akar benne hinni, vagy legalább is úgy képzeli, hogy ő neki az nem fog kárt okozni, mert eddig nem okozott. Már pedig, hogy mily veszedelem a lisztharmat, arra nézve az 1899 év igen tanulságos volt, ahol fellépett, ott 2—3 hét alatt a fele termés elpusztult. Azért vétkes könnyelműséget követ el az, aki ezen baj ellen előre nem védekezik, vagy legalább is szükség esetére nem biztosítja magát azáltal, hogy a kellő anyagot és gépet kéznél nem tartja.

Számolnunk kell azzal, hogy az oidium is meghonosodott nálunk és azért hol itt, hol ott, de valahol minden évben fellépés azt, aki kellő vigyázzal nincsen, legérzékenyebben megkárosíthatja.

A lisztharmatot okozó gombának mycelium-fonalai a levelek felső lapján élőködnek s azt úgy behálózzák, mintha lisztes porral volna ellepve, (innen a neve.) Míg tehát a peronosporás leveleknél a fehér foltok alul, addig a lisztharmatnál felül mutatkoznak, úgy szintén hasonló fehér penészfoltok jelennek meg a hajtásokon és a fürtökön. Rendesen ugyanegy időben a lisztharmat az összes tökealkatrészekben konstatalható, de gyakran csakis a fürtöket lepi el s mire észreveszik, már igen sok kárt okozott a levelekben, a hajtásokban azonban csak akkor tesz nagyobb pusztítást, ha azokat zsege korban támadja meg. De a megtámadott még éretlen bogyók felrepednek és elrohadnak vagy elszáradnak. Az ilyen beteg fürtökből készített ital pedig kellemetlen ízű, mindenféle betegségekre hajló, gyakran ihatatlan.

Szerencsére a kénporban oly anyagot birunk, mellyel nemcsak a baj tovaterjedését akadályozhatjuk meg, hanem idejében alkalmazva még a beteg bogyók gyógyulását is előidézhetjük. A szublimát kénport, helyesebben kénmészport és leghelyesebben a rézgálicos mészkevegyületet, melyet dr. Aschenbrandt-féle »rézkénpor« név alatt hoz a »Magyar Mezőgazdák Szövetkezet« (Budapest, Alkotmány-utca 31) forgalomba, külön e célra készült kézi vagy háti kénporfújtatókkal juttatjuk a tőkék beteg részeire. A rézkénpornak a közönséges kénpor felett vagy egyéb különböző név alatt forgalomba jövő kénkeverékek felett azon határozott előnye van, hogy jobban tapad, szél le nem fujja, esső le nem mossa és rézgálicotartalmánál fogva a szőlőt egyéb gombainvazióktól is megóvjja.

A kénporozást először leghelyesebb júniusban virágzás előtt, illetve közben vagy után eszközölni és 3 hét múlva ismételni. Szükség esetén szüret előtt 5—6 héttel az eljárást még egyszer ismétljük. A fődolog az, hogy ne engedjük magunkat a betegség által meglepetni, hanem az esetben is, ha az első porozást kellő időben végrehajtottuk, tartsuk figyelemmel tőkénk állapotát, hogy mihelyt a legcsekélyebb lisztharmatot észre vesszük, azonnal újra porozhassuk. Különösen fontos ez az idén, midőn gazdag szüretnek nézünk elébe.

Piaczi áraink a legutolsó hetivásáron 50 kilogrammonként.

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza		15.60	—
rozs		13.—	—
árpa		13.—	—
zab		13.—	—
tengeri		15.—	—
burgonya		—	—
bükköny		—	—
lóher		—	—
tarkabab		—	—
fehérbab		—	—

Nyers selyem 9 forint 90 krajcártól 43 forint 25 krajcárig egy teljes ruhához szükséges szövet. *Bérmertve és már elvámolva*, házhoz szállítva. Gazdag mintagyűjtemény postafordultával. **Henneberg selyemgyára** Zürichben.

Felelős szerkesztő: dr. Csák Károly.
Társ szerkesztő és kiadó: Udvardy Ignác.

Hirdetés.

Egy 48 éves özvegyasszony, aki a háztartási teendőkből és főzésben jártas,

házvezetőnek

ajánlkozik helyben vagy vidékre családjához, magános urhoz, urúhöz, vagy papi házhoz.

Cím a kiadóhivatalban.

Egy jó családból való fiu tanulóul

azonnal felvétetik

Fángler Mihály

fűszer- és vegyes kereskedésében

Zalaegerszegen.

Uj!
Cook és Johnson-féle

amerikai szabadalmazott

tyukszem gyűrű.

A jelenkor legjobb és legbiztosabb szere. Hatása egyszerű és azonnal csillapítja a fájdalmat.
Kapható az Osztrák Magyar Monarchia minden gyógyszer-tárában.

1 db borítékban 20 fillér, 6 db dobozban 1 K. Postán küldve 20 fillérrel több.

Magyarországi főraktár:

Török József gyógyszer-tára Budapest, VI. Király-u. 12.

Az Osztrák-Magyar Monarchia központi raktára „A Samaritanus”-hoz címzett gyógyszer-tár, Grázban.

Iszákosság nincs többé!

Kivánatra bárkinek bérmertesen küldünk egy próbát a Cosaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cosapor többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodahatása ellenszenvessé teszi az iszákosságoknak a szeszes italt. A Cosa oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását.

Cosa a családok ezreit békítette ki ismét, sok sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segítette s sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

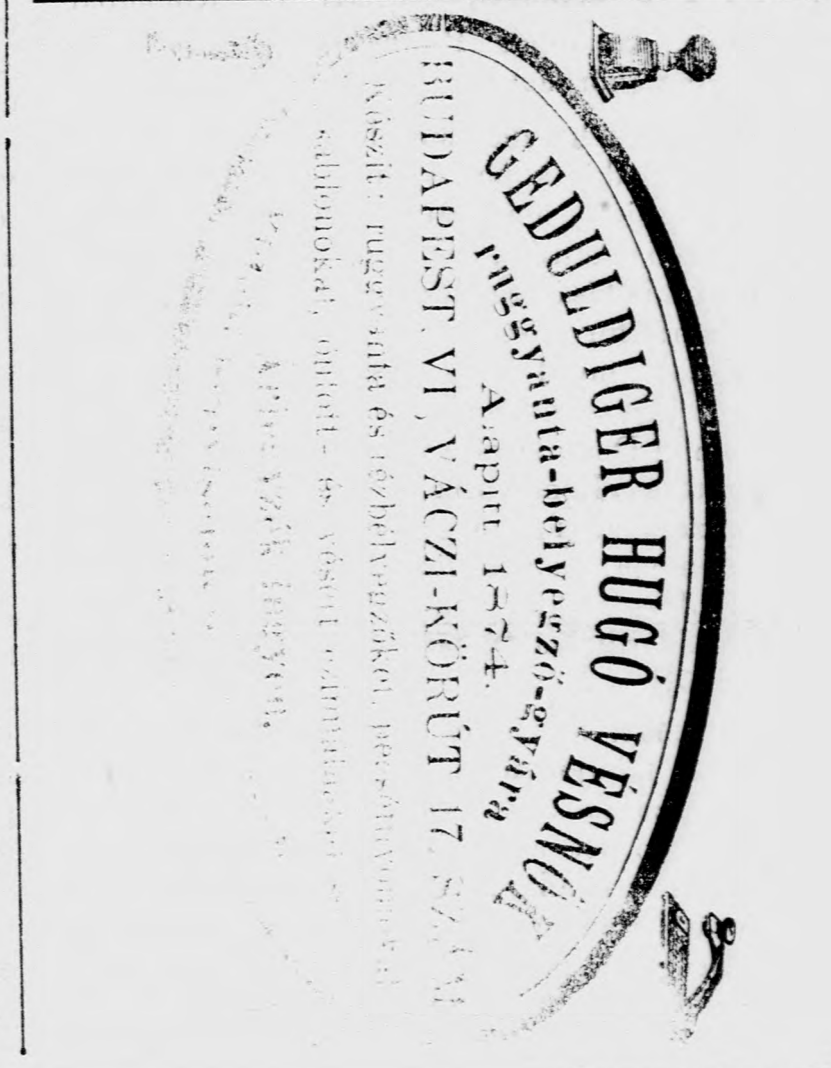
Az intézet, mely a Cosapor tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irással telt könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezességünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 217. sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 f, levelezőlapok 10 fillérrel bérmertesen küldők.)

COSA INSTITUTE

(Dept. 217),

62, Chancery Lane,
London, Anglia.

UNGER ANTAL

KÖNYVNYOMDÁJA ÉS NYOMTATVÁNYRAKTÁRA
ZÖLD-UTCA. ZALAEGRSZEG. ZÖLD-UTCA.

== AJÁNLIJA ==

RAKTÁRON LEVŐ NYOMTATVÁNYAIT
== ÜGYVEDEK, KÖZSÉGI- ÉS KÖRJEJYZÖK RÉSZÉRE. ==

DÍSZMUNKÁK, MEGHÍVÓK, ELJEGYZÉSI- ÉS ESKETÉSI KÁRTYÁK, NÉVJEGYEK STB. LEGSZEBB KIVITELBEN, GYORSAN ÉS PONTOSAN
KÉSZÍTETNEK.

A NYOMDA A MAI KOR IGÉNYEINEK MEGFELELŐEN, ÚJAN
VÁN FELSZERELVE.

LEVÉLBELI MEGKERESÉSEK A LEGPONTOSABBAN FOGANATOSÍTTATNAK.

GYÁSZLAPOK KÉT ÓRA ALATT KÉSZÍTETNEK.

Olcóság! Leikiismeretesség!

Saját érdekében hirdesse a hírtörő!

LEOPOLD GYULA

hirdetési irodája által, Budapest, Erzsébet-körút 54.

Szakavatottasági Pontosság!

MINDEN HÖLGY ELŐNYE

olcsón és a mellett mégis divatosan és elegánsan ruházkodik.

Saját érdekében kérje ezért dustartalmu **mint a-gyűjteményünket,** melyet megtekintés végett ingyen és bérmentve küld a

WIENER MODEN UNION
Bécs, I., Schottenring 10

VÉRSEGENYSÉG, ÉTVÁGYTALANSÁG, IDEGESSEG gyógyítására és gyenge gyarvakat erősítésére a leghatásosabb készítmény.

KRIEGER-féle

TOKAJI CHINA-VASBOR.

Valódi tokaji borból készül, tehát nem tévesztendő össze más készítménnyel. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért.

Kis üveg ára 3-20 kor Nagy üveg 6 kor - Kapható gyógyszárakban

Póston küldi. **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kálvin-ter.

SZIMON ISTVÁN FÉLE
GYÓGYEREJŰ
SÓS-BORSZESZ

MINDENÜTT KAPHATÓ

Szönyegegek takarók függönyök Batorszövetek csipkésfüggönyök

Szönyeg-**S. SCHEIN** az ós kir. udv. szall. WIEN, I., Bauernmarkt 12.

Dústartalmú képes **ÁRJEJYZEK** ingyen és bérmentve.

Ön nagyon időseknek látszik!
Fesse haját a **CZERNY-féle Tanningene** HAJFESTŐ-SZERREL

PLATSCHEK VILMOS

elismerett legolcsóbb, legszolidabb

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

„SMITH PREMIER”
képviselek kerestettek.

SMITH PREMIER N° 5
képes árjegyzék ingyen.

AVILÁG LEGJOBB IRÓGÉPE.

Pattanás, kiütés, szeplő, májfolt, sőt ráncok is eltűnnek az arczról a valódi angol

BALASSA FÉLE UGORKATEL

használatával. Egy üveg ára 2 korona.

Hozzá ugorkaszappan 1 k. púder 1-20, K.

Főszékél-déai hely: **BALASSA KORNÉL** gyógyszerháza Bpest-Erzsébetfalva.

Dr. Kovács kézpasztája 3 nap alatt biztosan hat. Tégelye K 1 20.

Dr. Kovács gyógytára Bpest, Gyár-u. 17.

HOTEL PÁRIS SZÁJLODA

Szálloda SIMON PÁL

BUDAPEST, VI., VACZI-KÖRÚT 23. SZ.

100 szoba 2-20 K-tól fejtebb kiszolgálással és világhírű konyhával együtt. Fürdő, elegáns kávéház, étterem és sörszoba a házban. Vilmos vezeti megköszöni az ócskes pályaudvarok és hajók felé.

KATZER -féle részv. társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb. 1/4 millió részvény-tőke.

Budapest, Ó-utca 42, 44 (saját ház), 45, 46, és Uj-utca 43.

Katzer szőrmeárul az egész világon el vannak terjedve és elsórangnak.

KISS SZERENCSEJE NAGY

1000000 VÁSÁROLJON CSAK KISS-FÉLE SZERENCSE-SORSJEGYET KISS KAROLY-TÁRSÁ

SZAKVÉLEMÉNY.

A MÁLNÁSI SICULIA GYÓGYFORRÁS

kiváló összetételű égvényes sós savanyúvíz, amely tapasztalatom szerint megbízható gyógyhatással bír a légzőszervek, valamint a gyomor és bélcsatorna hurutos bántalmainál, ugy-szintén a húgy és ivarszervek hurutos és vérpangásos bántalmainál is. Jó hatást gyakorol továbbá a belek atoniája és a hasi vérbőségből eredő májbetegségek ellen. A „Siculia”-forrás belső használatának furdással való egyesítése oszlato hatást fejt ki a női medence szervek idült izzadmányainál. A tüdőgümőkör kezdetleges eseteiben, valamint a gümös-görvélyes nyírkmirigy dagadatok ellen jó sikerrel alkalmazható. Célszerű segédeszköz képez az elhízás és idült köszvény gyógyításában is. Ezen sokoldalú használhatóságánál fogva méltán számot tarthat az orvosok figyelmére.

Budapest, 1905. január 8.

Dr. Korányi Frigyes, egyetemi tanár, lélektanbázi tag, a M. Tud. Akad. tagja. stb. stb.

Szálló a kezelő tulajdonos „SICULIA” természetes szénsavat sűrűlt gyár r. t. MÁLNÁSFÖRDÖN Háromszék vm. Cím: SICULIA, Málnásfürdő. Főraktárak Budapest: IV., Múzeum-körút 7., és minden nagyobb városban

Kérjük a SICULIA névre figyelni!!!

Szémásy szab. **Árpád** RAJZ-ESZKÖZ az összes közép-iskolákban a legjobban be-vált **MAGYAR KÖRZŐ** MINDENÜTT KAPHATÓ.

Theile soványító teája ismert hatásos specialitás **tulhizás ellen.**

Kapható Török József gyógyszerházában Budapest, Király-utca 12. szám.

1905. kig. 1905.

Hirdetmény.

Zalaegerszeg r. t. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező téglagyárban részint géppel, részint kézzel készült első minőségű cikkek a következő árban kaphatók:

Kézi falazó téglá	22 (huszonkettő) K
Géppel készült falazó téglá	26 (huszonhat) >
Hornyolt zsindeley	64 (hatvannégy) >
Lapos zsindeley	28 (huszonnyolc) >
Kongó téglá (klinker)	22 (huszonkettő) >
5 cm. belső átmérőjű	30 (harminc) >
6-5 cm. >	40 (negyven) >
8 >	50 (ötven) >
10 >	80 (nyolevan) >

Az itt jelzett árak 1000 darab után számíttatnak.

A vételár a városi pénztárnál fizetendő.

Zalaegerszegen, 1905. június 28-án tartott tanácsülésből.

Várhidy Lajos sk., polgármester.

Elvem: kevés haszon, nagy forgalom.

Uj divatáru üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy sikerült egy nagyon jó hírnevű **zsebkendő gyárnak a képviseletét** elvállalni, a mely árukat a legolcsóbb áráért boesátom forgalomba.

Raktáron tartok: Női divatkelméket, összes bélésárukat, mindenféle díszeket, selymeket, bársonyokat, kész bluzokat, alsó szoknyákat, szalagokat, csipkéket, nap-és esőernyőket, kesztyűket, harisnyákat, nyári bluzokba alkalmazandó guvrérozott díszeket, női gallérokat és egyéb cikkek **nagy választékban.**

A legujabb nyári derékfűzők szalagból egyedül kereskedésem-ben kaphatók.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve maradok

kiváló tisztelettel

RADÓ HENRIK.

Naponta érkeznek az ujdonságok.

Egy jó házból való fiu tanoncul felvétetik Unger Antal könyvnyomdájába.

Minden gazdára nézve fontos annak ismerete miképen védekezzék a burgonya-vész ellen, mely nemcsak a termés mennyiségét rontja, de a minőséget is befolyásolja.

A burgonya-vész leküzdésére a legalkalmasabb szer a dr. Aschenbrand-féle

bordói por

mely nemcsak biztosan megóvja a burgonyát ezen veszedelemtől, hanem **termésméltóságot** és a **gumók keményítő tartalmának fokozását** is eredményezi

Ennélfogva a bordói porral való permetezés költségei **többszörösen** megtérülnek.

Egy kat. hold burgonya kétszeri permetezéséhez (június és július hónapban, összesen 8-12 kg. bordói por szükséges.

A bordói por ára:

50 kg.-os zsákokban, kg.-kint	68 fillér.
10 és 5 kg.-os »	72 »
2 kg.-os dobozokban »	73 »

Megrendeléseket elfogad, a burgonya-vészről szóló részletes ismertetést és használati utasításokat díjmentesen küld a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

A por azonkívül megrendelhető:

Gyarmati Vilmosnál Zalaegerszeg, Gazdasági közvetítő irodában Nagykanizsa.

Mi a szösz? ... A papa megengedte, hiszen

Jacobi-féle antinikotin
=cigarettafüvegy.=

Gyár: Bécs, Piaristengasse.

2038/kg. 905.

Pályázati hirdetés.

A városi tanács Zalaegerszeg r. t. városnál üresedésben levő 3 (három)

rendőri állásra

pályázatot hirdet.

Egy rendőr fizetése 480 (négy száznyolcvan) korona évi fizetés 120 (egyszázhusz) korona évi lakbér és természetbeni ruha illetmény.

Véglegesítés után a fizetés 600 (hatszáz) korona s ötször ötödéves 5% korpótlék.

Pályázni szándékozók születési illetőségi s erkölcsi bizonyítványokkal felszerelt sajátkezűleg irt kérvényüket **folyo év július 15-ig** a városi tanácshoz nyújtsák be.

Mint hogy városi rendőrség helyett állami esendőrség felállítása folyamatba tétett, figyelmeztetnek a pályázók, hogy a rendőrség kötelekében talált akár nős, akár nőtlen, egyébként alkalmas egyének, a esendőrség által át fognak vétetni.

Zalaegerszeg, 1905. június 30-án tartott tanács ülésből.

Várhidy Lajos polgármester.

Idős és ifju embereknek

ajánlatos Dr Müllernek több bővített kiadásban megjelent, a **megzavart ideg** és nemi rendszerről, valamint ennek radikális gyógymódjáról irt művét okulásul elolvasni.

1 K 20 fillérnek bélyegjegyekben való beküldése ellen borítékban megküldi:

Curt Röber, Braunschweig.

D. Horváth Győző

vas, fűszer, deszka és léckereskedése
Zalaegerszeg.

Ajánl

cséplésre gépolajakat, kenőket, szijjakat és egyéb alkatrészeket, építkezéshez deszkákat, faszindelyt, festékeket, vadászidényre fegyvereket, töltényeket, serétet.

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névvel tiszta és ment káros alkatrészeketől.

Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cég Aussigban bárkinek, a ki bebizonyítja, hogy szappana a »Schicht« névvel, valamely káros keveréket tartalmaz.

Schicht-szappan!

(„Szarvas“ vagy kulcsszappan)

a legjobb és használatban a legolcsóbb!

Ama nagyszerű, hatályos tisztító erő, valamint ama kiadósság a melyet **Schicht-szappannal** észlelhetünk, lágyasága és teljes tisztasága, azon különös gyártási mód eredménye, a mely a nyersanyagok feldolgozásánál a legnagyobb pontosságon alapul. A nyersanyagok nagyrészt saját művekben állítatnak elő.

Milliószor kipróbálva és kitünőnek bizonyult!

„MAYER“ gépgyár

vas- és fémöntőde részvény-társaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V., Lipót-körut 15.

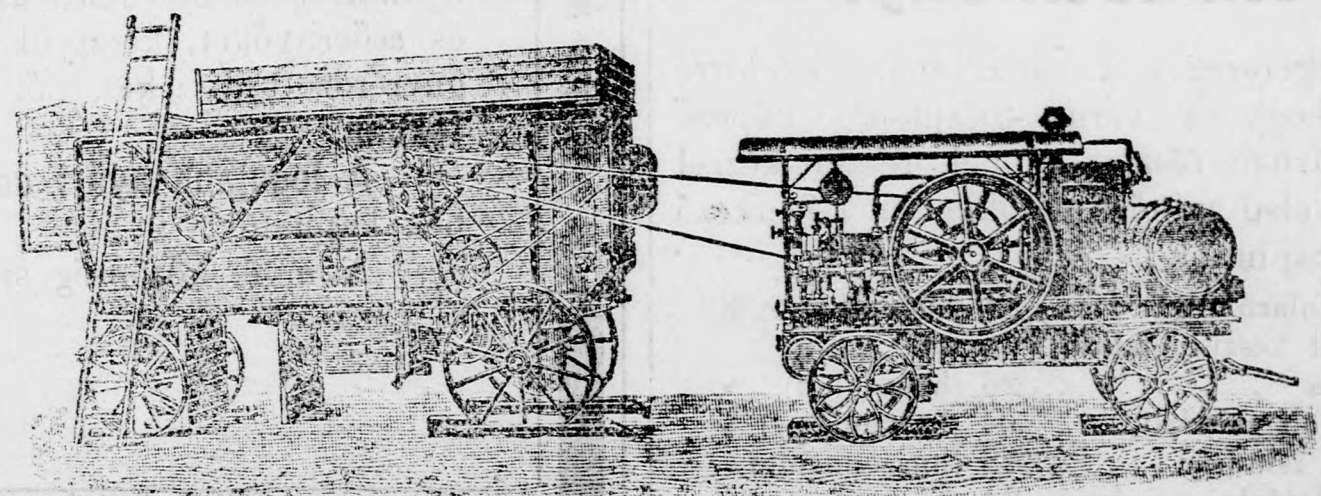
Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, ^{kitünő szerkezetű} Benzin- és szivó- gázmotorokat ^{2-50 lóerőig.}

Benzin-motoros cséplőkészletek.

Legolcsóbb üzem!

Tűzveszély kizárva!

Malomépítészeti: Uj hengerek, minden e szakmába vágó gép gyártása. Teljes műalmi berendezések.

Különlegesség: Legújabb szerkezetű csavaros és szabad. víznyomású borsajtók.

Osborne D. M.-féle világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselőse.

Képes árjegyzék ingyen és bérmetve. — Kivánatra minden szükségletre külön költségvetés.